

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 2237/2004**2008/EØS/22/70**

av 29. desember 2004

om endring av forordning (EF) nr. 1725/2003 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til IAS 32 og IFRIC 1(*)KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 1, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1725/2003⁽²⁾ ble det vedtatt visse internasjonale standarder og tolkninger som forelå 1. september 2002.
- 2) 17. desember 2003 kunngjorde IASB (International Accounting Standard Board) den reviderte internasjonale regnskapsstandard (IAS) 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon» som en del av IASBs initiativ for å forbedre 15 standarder tidsnok til at de skal kunne anvendes av selskaper som vedtar IAS første gang i 2005. Under revisjonen av IAS 32 har IASB ikke revurdert standardens grunnleggende metoder. IAS 32 fastsetter grunnleggende prinsipper for klassifisering av instrumenter som forpliktelser eller egenkapital. Når det skal fastsettes hvorvidt instrumentene bør klassifiseres som forpliktelser eller egenkapital, må foretaket vurdere alle vilkår og betingelser i den aktuelle kontrakten.
- 3) Etter tosidige drøftinger med representanter for samvirkeforetak og etter anmodning fra Kommisjonen har IASB oppfordret Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) til å utarbeide en tolkning for å lette anvendelsen av den reviderte IAS 32. En endelig tolkning, IFRIC 2: «Medlemsandeler i samvirkeforetak og tilsvarende instrumenter» ble kunngjort i sin endelige form 25. november 2004. Ikrafttredelsestidspunktet for denne tolkningen er det samme som for IAS 32. IFRIC 2 vil bli vurdert for godkjenning av Europakommisjonen så snart som mulig i 2005.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 393 av 31.12.2004, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 71/2005 av 29. april 2005 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 46 av 15.9.2005, s. 38.

⁽¹⁾ EFT L 243 av 11.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 261 av 13.10.2003, s. 1. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 2236/2004 (EUT L 392 av 31.12.2004, s. 1).

- 4) 27. mai 2004 ble IFRIC-tolkning 1: «Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser» utgitt av IASB. Tolkningen omhandler hvordan endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser som hører inn under virkeområdet til IAS 16: «Eiendom, anlegg og utstyr», innregnes som avsetning i henhold til IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler».
- 5) Samråd med teknisk sakkyndige på området bekrefter at den reviderte IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon» og IFRIC-tolkning 1: «Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser» oppfyller de tekniske kriteriene for vedtakelse fastsatt i artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 1606/2002, særlig kravet om at de skal være i den europeiske offentlighetens interesse.
- 6) Forordning (EF) nr. 1725/2003 bør derfor endres.
- 7) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for regnskapsregulering —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1725/2003 gjøres følgende endringer:

1. Teksten til internasjonal regnskapsstandard (IAS) 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon» som fastsatt i vedlegget til denne forordning, innsettes.

2. Teksten til IFRIC-tolkning nr. 1: «Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser» som fastsatt i vedlegget til denne forordning, innsettes.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse senest 1. januar 2005.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 29. desember 2004.

For Kommisjonen
Charlie McCREEVY
Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

Internasjonale standarder for finansiell rapportering

IAS 32	Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon
IFRIC 1	Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser

INTERNASJONAL REGNSKAPSTANDARD 32

Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon

OVERSIKT

	Nr.
Formål	1-3
Virkeområde	4-10
Definisjoner	11-14
Presentasjon	15-50
Forpliktelser og egenkapital	15-27
Ingen kontraktsmessig plikt til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel (nr. 16 bokstav a))	17-20
Oppgjør i foretakets egne egenkapitalinstrumenter (nr. 16 bokstav b))	21-24
Vilkår for betinget oppgjør	25
Oppgjørsalternativer	26-27
Sammensatte finansielle instrumenter	28-32
Egne aksjer	33-34
Rente, utbytte, tap og gevinster	35-41
Motregning av en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse	42-50
Opplysninger	51-95
Format på, plassering og klasser av finansielle instrumenter	53-55
Risikohåndteringsprinsipper og sikringsaktiviteter	56-59
Vilkår, betingelser og regnskapsprinsipper	60-66
Renterisiko	67-75
Kredittrisiko	76-85
Virkelig verdi	86-93
Andre opplysninger	94-94
Fraregning	94
Sikkerhetsstillelse	94
Sammensatte finansielle instrumenter med flere innebygde derivater	94
Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet	94
Omklassifisering	94
Resultatregnskap og egenkapital	94
Verdifall	94
Mislighold og manglende oppfyllelse	94
Ikrafttredelse	96-97
Tilbaketrekning av andre uttalelser	98-100

IAS 32

Denne reviderte standard erstatter IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon» (revidert 2000), og får anvendelse på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse.

FORMÅL

1. Formålet med denne standard er å bedre forståelsen hos brukere av finansregnskap av betydningen av finansielle instrumenter for et foretaks finansielle stilling, inntjening og kontantstrømmer.
2. Denne standard inneholder krav til presentasjonen av finansielle instrumenter, og identifiserer hvilken informasjon som skal gis om dette. Presentasjonskravene kommer til anvendelse på klassifisering av finansielle instrumenter, fra utstederens perspektiv, i finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser og egenkapitalinstrumenter, klassifisering av tilhørende renter, utbytte, tap og gevinster, samt hvilke omstendigheter som finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser skal kunne motregnes under. Denne standard krever at det gis opplysninger om faktorer som påvirker størrelsen på, forløpet for og sikkerheten knyttet til et foretaks framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter, samt hvilke regnskapsprinsipper som anvendes på disse instrumentene. Denne standard krever også at det gis opplysninger om arten og omfanget av et foretaks bruk av finansielle instrumenter, hvilke forretningsmessige formål de tjener, hvilken risiko som er knyttet til dem, samt ledelsens prinsipper for å kontrollere denne risikoen.
3. Prinsippene i denne standard utfyller prinsippene for innregning og måling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser i IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling».

VIRKEOMRÅDE

4. *Denne standard skal anvendes av alle foretak på alle typer av finansielle instrumenter, men med følgende unntak:*
  - a) *Andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet som regnskapsføres i henhold til IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap», IAS 28: «Investeringer i tilknyttede foretak» og IAS 31: «Andeler i felleskontrollert virksomhet». Foretak skal imidlertid anvende denne standard på en andel i et datterforetak eller et tilknyttet foretak eller en andel i felleskontrollert virksomhet som i samsvar med IAS 27, IAS 28 eller IAS 31 regnskapsføres i henhold til IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling». I disse tilfellene skal foretak anvende opplysningskravene i IAS 27, IAS 28 og IAS 31 i tillegg til kravene i denne standard. Foretak skal også anvende denne standard på alle derivater på andeler i datterforetak og tilknyttede foretak eller andeler i felleskontrollert virksomhet.*
  - b) *Arbeidsgiveres rettigheter og plikter i henhold til ordninger for ytelser til ansatte, der IAS 19: «Ytelser til ansatte» kommer til anvendelse.*
  - c) *Rettigheter og plikter i henhold til forsikringskontrakter. Foretak skal imidlertid anvende denne standard på et finansielt instrument som har form av en forsikringskontrakt (eller gjenforsikringskontrakt) som beskrevet i nr. 6, men som i hovedsak vedrører overføring av finansiell risiko som beskrevet i nr. 52. I tillegg skal foretak anvende denne standard på derivater som er innebygd i forsikringskontrakter (se IAS 39 nr. 10–13).*

- d) *Kontrakter om betinget vederlag ved en virksomhetssammenslutning (se nr. 65–67 i IAS 22: «Virksomhetssammenslutninger»). Dette unntaket får bare anvendelse på det overtakende foretaket.*
- e) *Kontrakter som krever betaling basert på klimatiske, geologiske eller andre fysiske variabler (se AGI i IAS 39). Denne standard kommer imidlertid til anvendelse på andre typer av derivater som er innebygd i slike kontrakter (dersom en rentebytteavtale for eksempel er betinget av en klimatisk variabel som for eksempel antall døgn over en viss temperatur, er rentebytteavtaleelementet et innebygd derivat som ligger innenfor denne standards virkeområde — se IAS 39 nr. 10–13).*
5. Denne standard kommer til anvendelse på både innregnede og uinnregnede finansielle instrumenter. Innregnede finansielle instrumenter omfatter egenkapitalinstrumenter utstedt av foretaket og finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som faller inn under virkeområdet til IAS 39. Uinnregnede finansielle instrumenter omfatter enkelte finansielle instrumenter som, selv om de faller utenfor virkeområdet til IAS 39, likevel faller inn under virkeområdet til denne standard (for eksempel enkelte lånetilsagn).
6. I denne standard er en forsikringskontrakt en kontrakt som eksponerer forsikringsgiver for en identifisert risiko for tap på grunn av hendelser eller omstendigheter som forekommer eller blir oppdaget innenfor en nærmere angitt periode, herunder død (eller når det gjelder livrente, den forsikredes overlevelse), sykdom, uførhet, eiendomsskade, skade på andre og driftsavbrudd. Bestemmelsene i denne standard kommer til anvendelse når et finansielt instrument tar form av en forsikringskontrakt, men i hovedsak gjelder overføring av finansiell risiko (se nr. 52), for eksempel enkelte typer finansiell gjensikring og garanterte investeringskontrakter utstedt av forsikringsforetak og andre foretak. Foretak som har plikter i henhold til forsikringskontrakter, oppfordres til å vurdere hensiktsmessigheten av å anvende bestemmelsene i denne standard når slike plikter skal presenteres og opplyses om.
7. Andre standarder som omhandler særlige typer finansielle instrumenter, inneholder tilleggskrav om presentasjon og opplysninger. For eksempel inneholder IAS 17: «Leieavtaler» og IAS 26: «Regnskapsføring og rapportering av pensjonsinnretninger» særlige opplysningskrav vedrørende henholdsvis finansielle leieavtaler og investeringer i pensjonsinnretninger. Dessuten kommer enkelte krav i andre standarder, i særdeleshet IAS 30: «Opplysninger i finansregnskapet til banker og tilsvarende finansinstitusjoner», til anvendelse på finansielle instrumenter.
8. *Denne standard kommer til anvendelse på kontrakter om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand som kan gjøres opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter, som om kontraktene var finansielle instrumenter, unntatt kontrakter som er inngått og fortsatt innehas med det formål å motta eller levere en ikke-finansiell gjenstand i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller brukskrav.*
9. Det er ulike måter en kontrakt om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand kan gjøres opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter. Eksempler på dette er
- a) når vilkårene i kontrakten tillater begge parter å gjøre opp kontrakten netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved å bytte finansielle instrumenter,
- b) når adgangen til å gjøre opp netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument, eller ved å bytte finansielle instrumenter, ikke er eksplisitt i vilkårene i kontrakten, men foretaket har en praksis for å gjøre opp tilsvarende kontrakter netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument eller ved å bytte finansielle instrumenter (enten med motparten, ved å inngå utligningskontrakter eller ved å selge kontrakten før den utøves eller forfaller),
- c) når foretaket for tilsvarende kontrakter har en praksis for å motta kontraktens underliggende og selge dette innen en kort periode etter levering med det formål å generere et overskudd fra kortsiktige svingninger i pris eller salgsmarginer,
- og
- d) når den ikke-finansielle gjenstanden som kontrakten omfatter, lett kan omgjøres i kontanter.

IAS 32

En kontrakt der bokstav b) eller c) kommer til anvendelse, er ikke inngått med det formål å motta eller levere den ikke-finansielle gjenstanden i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov, og faller dermed innenfor virkeområdet til denne standard. Andre kontrakter der nr. 8 kommer til anvendelse, blir vurdert for å avgjøre om de ble inngått og fortsatt innehas med det formål å motta eller levere ikke-finansielle gjenstander i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov, for å ta stilling til om de derfor omfattes av denne standard.

10. En utstedt opsjon om å kjøpe eller selge en ikke-finansiell gjenstand som kan gjøres opp i kontanter eller et annet finansielt instrument eller ved bytte av finansielle instrumenter, i samsvar med nr. 9 bokstav a) eller d), faller inn under virkeområdet til denne standard. En slik kontrakt kan ikke inngås med det formål å motta eller levere ikke-finansielle gjenstander i samsvar med foretakets forventede innkjøps-, salgs- eller bruksbehov.

DEFINISJONER (se også AG3–AG24)

11. *Følgende begreper anvendes i denne standard:*

Et «finansielt instrument» er enhver kontrakt som fører til både en finansiell eiendel for ett foretak og en finansiell forpliktelse eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak.

En «finansiell eiendel» er enhver eiendel i form av

a) kontanter,

b) et egenkapitalinstrument i et annet foretak,

c) en kontraktsmessig rett til å

i) motta kontanter eller en annen finansiell eiendel fra et annet foretak,

eller

ii) bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med et annet foretak på vilkår som kan være gunstige for foretaket,

eller

d) en kontrakt som vil eller kan bli gjort opp i foretakets egne egenkapitalinstrumenter og som er

i) et ikke-derivat som foretaket er eller kan bli forpliktet til å motta et variabelt antall av foretakets egne egenkapitalinstrumenter for,

eller

ii) et derivat som vil bli eller kan bli gjort opp på en annen måte enn ved bytte av et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel mot et fast antall av foretakets egne egenkapitalinstrumenter. Av denne grunn omfatter ikke foretakets egne egenkapitalinstrumenter instrumenter som selv er kontrakter for framtidig mottak eller levering av foretakets egne egenkapitalinstrumenter.

En «finansiell forpliktelse» er enhver forpliktelse som er

a) en kontraktmessig plikt til å

i) levere kontanter eller en annen finansiell eiendel til et annet foretak,

eller

ii) bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med et annet foretak på vilkår som kan være ugunstige for foretaket,

eller

b) en kontrakt som vil eller kan bli gjort opp i foretakets egne egenkapitalinstrumenter og som er

i) et ikke-derivativt finansielt instrument som foretaket er eller kan bli forpliktet til å levere et variabelt antall av foretakets egne egenkapitalinstrumenter for,

eller

ii) et derivat som vil bli eller kan bli gjort opp på en annen måte enn ved et bytte av et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel mot et fast antall av foretakets egne egenkapitalinstrumenter. Av denne grunn omfatter ikke foretakets egne egenkapitalinstrumenter instrumenter som selv er kontrakter for framtidig mottak eller levering av foretakets egne egenkapitalinstrumenter.

Et «egenkapitalinstrument» er enhver kontrakt som uttrykker en residualinteresse i et foretaks eiendeler etter fradrag av alle foretakets forpliktelser.

«Virkelig verdi» er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter.

12. Følgende begreper er definert i IAS 39 nr. 9, og benyttes i denne standard i den betydning som er fastsatt i IAS 39.

- amortisert kost for en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse
- finansielle eiendeler tilgjengelige for salg
- fraregning
- derivat
- effektiv rente-metode
- finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet
- bindende tilsagn
- forventet transaksjon
- sikringseffektivitet
- sikringsobjekt
- sikringsinstrument
- investeringer som holdes til forfall

IAS 32

- utlån og fordringer
  - alminnelige kjøp og salg
  - transaksjonsutgifter
13. I denne standard viser «kontrakt» og «kontraktsmessig» til en avtale mellom to eller flere parter som har klare økonomiske konsekvenser som partene har liten, om i det hele tatt noen, mulighet til å unngå, vanligvis fordi avtalen kan fullbyrdes ved dom. Kontrakter, og dermed finansielle instrumenter, kan ha en rekke ulike former og trenger ikke foreligge skriftlig.
14. I denne standard omfatter «foretak» enkeltpersoner, ansvarlige selskaper, organer med begrenset ansvar, forvaltningsselskaper og offentlige organer.

PRESENTASJON

Forpliktelser og egenkapital (se også AG25–AG29)

15. *Utstederen av et finansielt instrument skal ved førstegangsinnregning klassifisere instrumentet eller instrumentets bestanddeler, som finansiell forpliktelse, finansiell eiendel eller egenkapitalinstrument i samsvar med det faktiske innholdet i den kontraktsmessige ordningen og definisjonene av finansiell forpliktelse, finansiell eiendel og egenkapitalinstrument.*
16. Når en utsteder anvender definisjonene i nr. 11 til å avgjøre om et finansielt instrument er et egenkapitalinstrument og ikke en finansiell forpliktelse, er instrumentet bare et egenkapitalinstrument dersom begge betingelsene i bokstav a) og b) nedenfor er oppfylt.
- a) Instrumentet inneholder ingen kontraktsmessig plikt til å
- i) levere kontanter eller en annen finansiell eiendel til et annet foretak,
- eller
- ii) bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med et annet foretak på vilkår som kan være ugunstige for utstederen.
- b) Dersom instrumentet vil eller kan bli gjort opp i utstederens egne egenkapitalinstrumenter, må det være
- i) et ikke-derivat som ikke inneholder noen kontraktsmessig forpliktelse for utstederen til å levere et variabelt antall av utstedeers egne egenkapitalinstrumenter,
- eller
- ii) et derivat som bare vil bli gjort opp av utstederen ved et bytte av et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel mot et fast antall av utstedeers egne egenkapitalinstrumenter. Av denne grunn omfatter ikke utstederens egne egenkapitalinstrumenter instrumenter som selv er kontrakter for framtidig mottak eller levering av utstedeers egne egenkapitalinstrumenter.

En kontraktsmessig plikt, herunder en plikt som oppstår av et finansielt derivat, som vil eller kan føre til framtidig mottak eller levering av utstederens egne egenkapitalinstrumenter, men ikke oppfyller betingelsene i a) og b) foran, er ikke et egenkapitalinstrument.

Ingen kontraktsmessig plikt til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel (nr. 16 bokstav a))

17. Et kritisk trekk ved forskjellen mellom en finansiell forpliktelse og et egenkapitalinstrument er tilstedeværelsen av en kontraktsmessig plikt hos det finansielle instrumentets ene part (utstederen) til enten å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel til den annen part (innehaveren), eller å bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med innehaveren på vilkår som kan være ugunstige for utstederen. Selv om innehaveren av et egenkapitalinstrument kan ha rett til å motta en proratarisk andel av et eventuelt utbytte eller andre utdelinger av egenkapital, har ikke utstederen noen kontraktsmessig plikt til å foreta slike utdelinger, ettersom denne ikke kan avkreses å utlevere kontanter eller en annen finansiell eiendel til en annen part.
18. Det reelle innholdet i et finansielt instrument, og ikke dets juridiske form, styrer klassifiseringen av instrumentet i foretakets balanse. Reelt innhold og juridisk form er ofte, men ikke alltid, overensstemmende. Enkelte finansielle instrumenter har en juridisk form som tilsvarer egenkapital, men er i realiteten forpliktelser, mens andre kan kombinere trekk knyttet til egenkapitalinstrumenter og trekk knyttet til finansielle forpliktelser. Eksempler:
  - a) En preferanseaksje som fastsetter obligatorisk innløsning av utsteder til et beløp som er fast eller som kan fastsettes, på et framtidig tidspunkt som er fast eller som kan fastsettes, eller som gir innehaver rett til å kreve at utsteder løser inn instrumentet på eller etter et bestemt tidspunkt til et beløp som er fast eller som kan fastsettes, er en finansiell forpliktelse.
  - b) Et finansielt instrument som gir innehaver rett til å kreve at utsteder innløser instrumentet mot kontanter eller en annen finansiell eiendel (et «instrument med innløsningsrett»), er en finansiell forpliktelse. Dette er tilfellet selv om beløpet i kontanter eller andre finansielle eiendeler blir fastsatt på grunnlag av en indeks eller et annet element som kan øke eller minske, eller når den juridiske formen på instrumentet med innløsningsrett gir innehaver rett til en residualinteresse i en utstedeers eiendeler. Det faktum at det finnes en mulighet som gir innehaver rett til å kreve at utsteder innløser instrumentet mot kontanter eller en annen finansiell eiendel, betyr at instrumentet med innløsningsrett oppfyller definisjonen av en finansiell forpliktelse. Verdipapirfond med variabel kapital, aksjefond, ansvarlige selskaper og visse samvirkeforetak kan for eksempel gi andelseiere eller medlemmer rett til å innløse sine interesser hos utsteder når som helst mot et kontantbeløp lik deres forholdsmessige andel av verdien av utstedeers eiendeler. Klassifisering som en finansiell forpliktelse er imidlertid ikke til hinder for bruk av benevnelse som «netto eiendelsverdi henførbart til andelseiere» og «endring i netto eiendelsverdi henførbart til andelseiere» i finansregnskapet til et foretak som ikke har noen egenkapital (for eksempel enkelte verdipapirfond og aksjefond, se eksempel 7), eller bruk av tilleggsopplysninger for å vise at de samlede medlemsinteressene omfatter poster, for eksempel reserver, som oppfyller definisjonen av egenkapital, og instrumenter med innløsningsrett, som ikke oppfyller denne definisjonen (se eksempel 8).
19. Dersom et foretak ikke har noen ubetinget rett til å unngå levering av kontanter eller en annen finansiell eiendel for å gjøre opp en kontraktsmessig plikt, oppfyller plikten definisjonen av en finansiell forpliktelse. Eksempler:
  - a) En restriksjon på et foretaks evne til å oppfylle en kontraktsmessig plikt, for eksempel manglende tilgang til utenlandsk valuta eller nødvendigheten av å få godkjenning for betaling fra en reguleringsmyndighet, påvirker ikke foretakets kontraktsmessige plikt eller innehavers kontraktsmessige rett i henhold til instrumentet.
  - b) En kontraktsmessig plikt som er betinget av at en motpart utøver sin rett til innløsning, er en finansiell forpliktelse fordi foretaket ikke har noen ubetinget rett til å unngå å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel.
20. Et finansielt instrument som ikke eksplisitt etablerer en kontraktsmessig plikt til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel, kan etablere en slik plikt indirekte gjennom instrumentets vilkår og betingelser. Eksempler:
  - a) Et finansielt instrument kan inneholde en ikke-finansiell plikt som bare må gjøres opp dersom foretaket unnlater å foreta utdelinger eller å innløse instrumentet. Dersom et foretak bare kan unngå en overføring av kontanter eller en annen finansiell eiendel ved å gjøre opp den ikke-finansielle plikten, er det finansielle instrumentet en finansiell forpliktelse.

IAS 32

b) Et finansielt instrument er en finansiell forpliktelse dersom det fastsetter at foretaket ved oppgjøret skal levere enten

i) kontanter eller en annen finansiell eiendel,

eller

ii) foretakets egne aksjer hvis verdi i vesentlig grad anses for å overstige verdien av kontantene eller en annen finansiell eiendel.

Selv om foretaket ikke har noen eksplisitt kontraktsmessig plikt til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel, er verdien av oppgjøret i aksjer slik at foretaket vil gjøre opp i kontanter. I realiteten er innehaver uansett garantert mottak av et beløp som minst er lik alternativet for oppgjør i kontanter (se nr. 21).

Oppgjør i foretakets egne egenkapitalinstrumenter (nr. 16 bokstav b))

21. En kontrakt er ikke et egenkapitalinstrument bare fordi den kan føre til mottak eller levering av foretakets egne egenkapitalinstrumenter. Et foretak kan ha en kontraktsmessig rett eller plikt til å motta eller levere sine egne aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter i et antall som varierer, slik at den virkelige verdien av foretakets egne egenkapitalinstrumenter som skal mottas eller leveres, er lik beløpet for den kontraktsmessige retten ellerplikten. En slik kontraktsmessig rett eller plikt kan være for et fast beløp eller et beløp som svinger helt eller delvis i takt med endringer i en annen variabel enn markedskursen på foretakets egne egenkapitalinstrumenter (for eksempel en rentesats, en råvarepris eller prisen på et finansielt instrument). To eksempler på dette er a) en kontrakt om å levere så mange av foretakets egne egenkapitalinstrumenter som i verdi tilsvarer VE 100⁽¹⁾, og b) en kontrakt om å levere så mange av foretakets egne egenkapitalinstrumenter som i verdi tilsvarer 100 unser gull. En slik kontrakt er en finansiell forpliktelse for foretaket selv om foretaket må eller kan gjøre den opp ved å levere sine egne egenkapitalinstrumenter. Den er ikke et egenkapitalinstrument, fordi foretaket bruker et variabelt antall av sine egne egenkapitalinstrumenter som et middel til å gjøre opp kontrakten. Derfor uttrykkes kontrakten ikke noen residualinteresse i et foretaks eiendeler etter at alle foretakets forpliktelser er fratrukket.

22. En kontrakt som vil bli gjort opp av foretaket ved at foretaket (mottar eller) leverer et fast antall av egne egenkapitalinstrumenter i bytte mot et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel, er et egenkapitalinstrument. En utstedt aksjeopsjon som for eksempel gir motparten en rett til å kjøpe et fast antall av foretakets aksjer til en fast pris eller til en fast pålydende hovedstol for en obligasjon, er et egenkapitalinstrument. Endringer i den virkelige verdien av en kontrakt som oppstår av variasjoner i markedrenten, men som ikke påvirker beløpet av kontanter eller andre finansielle eiendeler som skal betales eller mottas, eller antallet egenkapitalinstrumenter som skal mottas eller leveres, ved oppgjør av kontrakten, utelukker ikke at kontrakten kan være et egenkapitalinstrument. Alle vederlag som mottas (for eksempel mottatt premie for en utstedt opsjon eller tegningsrett for foretakets egne aksjer) legges direkte til egenkapitalen. Alle betalte vederlag (for eksempel betalt premie for en innkjøpt opsjon) trekkes direkte fra egenkapitalen. Endringer i et egenkapitalinstruments virkelige verdi innregnes ikke i finansregnskapet.

23. En kontrakt som innebærer en plikt for et foretak til å kjøpe sine egne egenkapitalinstrumenter for kontanter eller en annen finansiell eiendel, fører til en finansiell forpliktelse for nåverdien av innløsningsbeløpet (for eksempel for nåverdien av framtidig gjenkjøpspris, opsjonens utøvelseskurs eller et annet innløsningsbeløp). Dette er tilfellet selv om selve kontrakten er et egenkapitalinstrument. Et eksempel er et foretaks plikt i henhold til en ikke-børsomsatt terminkontrakt til å kjøpe sine egne egenkapitalinstrumenter for kontanter. Når den finansielle forpliktelsen førstegangsinnregnes i henhold til IAS 39, blir dens virkelige verdi (nåverdien av innløsningsbeløpet) omklassifisert fra egenkapital. Følgelig måles den finansielle forpliktelsen i samsvar med IAS 39. Dersom kontrakten utløper uten levering, blir den finansielle forpliktelsens balanseførte verdi omklassifisert til egenkapital. Et foretaks kontraktsmessige plikt til å kjøpe sine egne egenkapitalinstrumenter fører til en finansiell plikt for nåverdien av innløsningsbeløpet, selv omplikten til å kjøpe er betinget av at motparten utøver en rett til innløsning (for eksempel en utstedt salgsopsjon som gir motparten rett til å selge et foretaks egne egenkapitalinstrumenter tilbake til foretaket til en fast pris).

⁽¹⁾ I denne standard angis beløp i «valutaenheter» (VE).

24. En kontrakt som vil bli gjort opp av foretaket ved at det leverer eller mottar et fast antall av egne egenkapitalinstrumenter i bytte mot et variabelt beløp av kontanter eller andre finansielle eiendeler, er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse. Et eksempel er en kontrakt om at foretaket skal levere 100 av sine egne egenkapitalinstrumenter mot et kontantbeløp beregnet til å være lik verdien av 100 unser gull.

Vilkår for betinget oppgjør

25. Et finansielt instrument kan tvinge foretaket til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel eller til å på foreta oppgjør på annen måte slik at det vil utgjøre en finansiell forpliktelse, i tilfelle det inntreffer eller ikke inntreffer noen usikre framtidige hendelser (eller avhengig av utfallet av usikre omstendigheter) som ligger utenfor kontrollen til både utsteder og innehaver av instrumentet, som for eksempel en endring i en aksjemarkedsindeks, konsumprisindeks, rentesats eller skattekrav, eller utsteders framtidige inntekter, nettoinntekt eller forholdstallet mellom gjeld og egenkapital. Utsteder av et slikt instrument har ikke en ubetinget rett til å unngå levering av kontanter eller en annen finansiell eiendel (eller på annen måte gjøre den opp slik at det vil utgjøre en finansiell forpliktelse). Derfor er den en finansiell forpliktelse for utsteder, med mindre

- a) den delen av bestemmelsen om betinget oppgjør som ville kunne framtvinge oppgjør i kontanter eller en annen finansiell eiendel (eller på en annen måte slik at det ville utgjøre en finansiell forpliktelse), ikke er reell,

eller

- b) utsteder kan bli tvunget til å gjøre opp plikten i kontanter eller i en annen finansiell eiendel (eller å gjøre den opp på en annen måte slik at det ville utgjøre en finansiell forpliktelse) bare ved en eventuell oppløsning.

Opgjørsalternativer

26. *Når et finansielt derivat gir én part rett til å velge hvordan oppgjør skal skje (for eksempel når utsteder eller innehaver kan velge nettooppgjør i kontanter eller ved å bytte aksjer mot kontanter), foreligger det en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse med mindre alle oppgjørsalternativene ville føre til at det finansielle derivatet ble et egenkapitalinstrument.*

27. Et eksempel på et finansielt derivat med et oppgjørsalternativ som er en finansiell forpliktelse, er en aksjeopsjon der utsteder kan bestemme om den skal gjøres opp i kontanter eller ved bytte av utsteders egne aksjer mot kontanter. Tilsvarende faller enkelte kontrakter om kjøp eller salg av en ikke-finansiell gjenstand i bytte mot foretakets egne egenkapitalinstrumenter inn under denne standard's virkeområde, fordi de kan gjøres opp enten ved levering av den ikke-finansielle gjenstanden eller netto i kontanter eller i et annet finansielt instrument (se nr. 8–10). Slike kontrakter er finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser og ikke egenkapitalinstrumenter.

Sammensatte finansielle instrumenter (se også AG30–AG35 og eksempel 9–12)

28. *Utsteder av ikke-derivative finansielle instrumenter skal evaluere vilkårene for det finansielle instrumentet for å fastslå om det inneholder både en forpliktelsesdel og en egenkapitaldel. Slike bestanddeler skal klassifiseres separat som finansielle forpliktelser, finansielle eiendeler eller egenkapitalinstrumenter i samsvar med nr. 15.*

29. Et foretak innregner separat de delene av et finansielt instrument som a) skaper en finansiell forpliktelse for foretaket, og b) gir innehaver av instrumentet valget om denne vil konvertere det til et egenkapitalinstrument i foretaket. En obligasjon eller et tilsvarende instrument som innehaver kan konvertere til et fast antall ordinære aksjer i foretaket, er for eksempel et sammensatt finansielt instrument. Sett fra foretakets side omfatter et slikt instrument to deler: en finansiell forpliktelse (en kontraktsmessig ordning for levering av kontanter eller en annen finansiell eiendel) og et egenkapitalinstrument (en kjøpsopsjon som gir innehaver rett til, i en nærmere angitt periode, å konvertere den til et fast antall ordinære aksjer i foretaket). Den økonomiske virkningen av å utstede et slikt instrument er i alt vesentlig det samme som samtidig å utstede et gjeldsinstrument med en bestemmelse om tidlig oppgjør og tegningsretter til å kjøpe ordinære aksjer, eller å utstede et gjeldsinstrument med separate aksjetegningsretter. I samsvar med dette presenterer foretaket alltid forpliktelsen og egenkapitaldelene separat i balansen.

IAS 32

30. Klassifisering av forpliktelsesdelene og egenkapitaldelene av et konvertibelt instrument blir ikke revidert som følge av en endring i sannsynligheten for at en konverteringsrett vil bli utøvd, selv når utøvelsen av retten kan synes å ha blitt økonomisk fordelaktig for enkelte innehavere. Det kan være at innehavere ikke alltid opptrer slik det forventes av dem, fordi de skattemessige konsekvensene av en slik konvertering for eksempel kan være ulik for ulike innehavere. Videre vil sannsynligheten for konvertering endre seg over tid. Foretakets kontraktmessige plikt til å foreta framtidige betalinger vil fortsatt være utestående inntil den opphører ved konvertering, instrumentets forfall eller ved en annen transaksjon.
31. IAS 39 omhandler måling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Egenkapitalinstrumenter er instrumenter som uttrykker en residualinteresse i et foretaks eiendeler etter fradrag av alle foretakets forpliktelser. Når den opprinnelige balanseførte verdien av et sammensatt finansielt instrument blir fordelt på instrumentets egenkapital- og forpliktelsesdeler, blir egenkapitaldelen tilordnet restbeløpet etter fradrag av det beløpet som er fastsatt separat for forpliktelsesdelen i instrumentets virkelige verdi under ett. Verdien av eventuelle andre derivatdeler (for eksempel en kjøpsopsjon) innebygd i det sammensatte finansielle instrumentet i tillegg til egenkapitaldelen (for eksempel en egenkapitalkonverteringsrett), inkluderes i forpliktelsesdelen. Summen av de balanseførte verdiene tilordnet til forpliktelses- og egenkapitaldelene ved førstegangsinnregning er alltid lik den virkelige verdien som ville blitt tildelt instrumentet som helhet. Ingen gevinster eller tap oppstår ved at bestanddelene i instrumentet førstegangsinnregnes separat.
32. I henhold til tilnæringsmåten beskrevet i nr. 31 beregner utsteder av en obligasjon som er konvertibel til ordinære aksjer, først forpliktelsesdelens balanseførte verdi ved å måle den virkelige verdien av en tilsvarende forpliktelse (herunder eventuelle innebygde derivatdeler som ikke er egenkapital) som ikke har noen tilknyttet egenkapitaldel. Den balanseførte verdien av egenkapitalinstrumentet som retten til å konvertere instrumentet til ordinære aksjer representerer, beregnes deretter ved at den virkelige verdien av den finansielle forpliktelsen trekkes fra den virkelige verdien av det sammensatte finansielle instrumentet som helhet.

Egne aksjer (se også AG36)

33. ***Dersom et foretak kjøper tilbake sine egne egenkapitalinstrumenter, skal disse instrumentene («egne aksjer») trekkes fra i egenkapitalen. Det skal ikke innregnes noen gevinst eller noe tap i resultatet ved kjøp, salg, utstedelse eller annullering av et foretaks egne egenkapitalinstrumenter. Slike egne aksjer kan kjøpes og innehas av foretaket eller av andre medlemmer i konsernet. Vederlag som er betalt eller mottatt, skal innregnes direkte i egenkapitalen.***
34. Det skal opplyses separat om mengden av egne aksjer som innehas, enten i balansen eller i notene, i samsvar med IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap». Et foretak skal gi opplysninger i samsvar med IAS 24: «Opplysninger om nærstående parter» dersom foretaket kjøper tilbake sine egne egenkapitalinstrumenter fra nærstående parter.

Rente, utbytte, tap og gevinster (se også AG37)

35. ***Rente, utbytte, tap og gevinster tilknyttet et finansielt instrument eller en bestanddel som er en finansiell forpliktelse, skal innregnes som inntekt eller kostnad i resultatet. Utdelinger til innehavere av et egenkapitalinstrument skal debiteres av foretaket direkte i egenkapitalen, fratrukket eventuelle tilknyttede skattemessige fordeler. Transaksjonsutgifter vedrørende en egenkapitaltransaksjon, bortsett fra utgifter ved utstedelsen av et egenkapitalinstrument som er direkte henførbart til overtakelsen av en virksomhet (som skal regnskapsføres i henhold til IAS 22), skal regnskapsføres som et fradrag i egenkapitalen, fratrukket eventuelle tilknyttede skattemessige fordeler.***
36. Klassifiseringen av et finansielt instrument som en finansiell forpliktelse eller et egenkapitalinstrument avgjør om rente, utbytte, tap og gevinster tilknyttet det finansielle instrumentet skal innregnes som inntekt eller kostnad i resultatet. Utbetaling av utbytte på aksjer som i sin helhet er innregnet som forpliktelser, skal dermed innregnes som kostnader på samme måte som renter på en obligasjon. Tilsvarende blir gevinster og tap tilknyttet innløsning eller refinansiering av finansielle forpliktelser innregnet i resultatet, mens innløsning eller refinansiering av egenkapitalinstrumenter blir innregnet som endringer i egenkapitalen. Endringer i den virkelige verdien av et egenkapitalinstrument blir ikke innregnet i finansregnskapet.

37. Et foretak vil typisk pådra seg ulike utgifter i forbindelse med utstedelse eller kjøp av sine egne egenkapitalinstrumenter. Disse utgiftene kan omfatte registrering og andre reguleringsavgifter, beløp betalt til juridiske rådgivere, regnskapsrådgivere og andre profesjonelle rådgivere, samt trykkeutgifter og stempelavgifter. Transaksjonsutgiftene for en egenkapitaltransaksjon regnskapsføres som et fradrag i egenkapitalen (fratrasket eventuelle tilknyttede skattemessige fordeler) i den utstrekning de er en marginale utgifter direkte henførbare til egenkapitaltransaksjonen som ellers ikke ville ha påløpt. Utgifter til en egenkapitaltransaksjon som ikke gjennomføres, skal innregnes som kostnad.
38. Transaksjonsutgifter som er knyttet til utstedelse av et sammensatt finansielt instrument, blir fordelt på forpliktelses- og egenkapitaldelen av instrumentet i forhold til fordelingen av provenyet. Transaksjonsutgifter som er felles for mer enn én transaksjon (for eksempel utgifter til samtidig salg av noen aksjer og børsnotering av andre aksjer) fordeles på disse transaksjonene ut fra et fordelingsgrunnlag som er rasjonelt og i overensstemmelse med tilsvarende transaksjoner.
39. Beløpet for transaksjonsutgifter regnskapsført som et fradrag i egenkapitalen i perioden skal opplyses separat i henhold til IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap». Det tilknyttede beløpet for inntektsskatt innregnet direkte i egenkapitalen, inkluderes i det samlede beløpet for periodeskatt og utsatt skatt som er godskrevet eller belastet egenkapitalen, som det opplyses om i henhold til IAS 12: «Inntektsskatt».
40. Utbytte klassifisert som kostnad kan presenteres i resultatregnskapet enten sammen med renter på andre forpliktelser eller som en separat post. I tillegg til kravene i denne standard er opplysninger om renter og utbytte underlagt kravene i IAS 1 og IAS 30: «Opplysninger i finansregnskapet til banker og tilsvarende finansinstitusjoner». På grunn av forskjeller mellom rente og utbytte med hensyn til skattemessig fradragsrett er det under enkelte omstendigheter ønskelig å opplyse om disse separat i resultatregnskapet. Opplysninger om skattemessige virkninger skal gis i samsvar med IAS 12.
41. Gevinster og tap knyttet til endringer i den balanseførte verdien av en finansiell forpliktelse innregnes som inntekt eller kostnad i resultatet selv når disse er knyttet til et instrument som inneholder en rett til residualinteressen i foretakets eiendeler i bytte mot kontanter eller en annen finansiell eiendel (se nr. 18 bokstav b)). I henhold til IAS 1 skal foretaket presentere eventuelle gevinster eller tap som oppstår ved ny måling av et slikt instrument separat i resultatregnskapet når det er relevant for å forklare foretakets inntjening.

Motregning av en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse (se også AG38 og AG39)

42. ***En finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse skal bare motregnes og nettobeløpet presenteres i balansen når et foretak***

a) for inneværende har en juridisk håndhevbar rett til å motregne de innregnede beløpene,

og

b) har til hensikt enten å gjøre dem opp på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Ved regnskapsføring av en overføring av en finansiell eiendel som ikke kvalifiserer til fraregning, skal foretaket ikke motregne den overførte eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen (se IAS 39 nr. 36).

43. Denne standard krever presentasjon av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser på nettogrunnlag når dette gjenspeiler foretakets forventede framtidige kontantstrømmer ved oppgjør av to eller flere separate finansielle instrumenter. Når et foretak har rett til å motta eller betale et enkelt nettobeløp og har til hensikt å gjøre dette, har foretaket faktisk bare én enkel finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse. Under andre omstendigheter presenteres finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser separat i overensstemmelse med deres respektive kjennetegn som foretakets ressurser eller plikter.

IAS 32

44. Motregning av en innregnet finansiell eiendel og en innregnet finansiell forpliktelse og presentasjon av nettobeløpet skiller seg fra fraregning av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse. Selv om motregning ikke fører til at en gevinst eller et tap innregnes, fører fraregning av et finansielt instrument ikke bare til at den tidligere innregnede posten blir fjernet fra balansen, men kan også føre til at det innregnes en gevinst eller et tap.
45. En rett til å foreta motregning er en debitors juridiske rett, enten kontraktsfestet eller på annen måte, til å gjøre opp eller på annen måte utligne hele eller en del av det beløp denne skylder en kreditor ved å føre mot dette beløpet et beløp som kreditor skylder debitor. I sjeldnere tilfeller kan en debitor ha en juridisk rett til å benytte et beløp som tredjemann skylder debitor, til å føre mot beløpet debitor skylder en kreditor, forutsatt at det foreligger en avtale mellom de tre partene som helt klart fastsetter debitors rett til motregning. Fordi retten til motregning er en juridisk rett, kan betingelsene knyttet til denne retten variere fra én jurisdiksjon til en annen, og rettsreglene som anvendes på forholdene mellom partene må tas i betraktning.
46. Det faktum at det foreligger en håndhevbar rett til å motregne en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse, vil påvirke rettene og pliktene som er tilknyttet en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse, og kan påvirke et foretaks eksponering for kreditt- og likviditetsrisiko. Det at det foreligger en slik rett, er imidlertid i seg selv ikke et tilstrekkelig grunnlag for motregning. I fravær av en hensikt om å utøve denne retten eller å foreta et oppgjør samtidig, skjer det ingen påvirkning av omfanget av og forløpet for et foretaks framtidige kontantstrømmer. Når et foretak har til hensikt å utøve denne retten eller å foreta et oppgjør samtidig, vil en presentasjon av eiendelen og forpliktelsen på nettogrunnlag gjenspeile omfanget av og forløpet for de forventede framtidige kontantstrømmene på en mer hensiktsmessig måte, i tillegg til den risiko som disse kontantstrømmene er eksponert for. En parts eller begge parter hensikt om å gjøre opp på nettogrunnlag uten å ha noen juridisk rett til dette, er ikke tilstrekkelig til å godtgjøre motregning, fordi rettene og pliktene som er knyttet til den enkelte finansielle eiendelen og den enkelte finansielle forpliktelsen, forblir uendret.
47. Et foretaks hensikter med hensyn til oppgjør av visse eiendeler og forpliktelser kan påvirkes av foretakets normale forretningspraksis, kravene i finansmarkedene og andre omstendigheter som kan begrense muligheten til å gjøre opp på nettogrunnlag eller samtidig. Når et foretak har en rett til å motregne, men ikke har til hensikt å gjøre opp på nettogrunnlag eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig, skal det opplyses om hvilken virkning denne retten har for foretakets eksponering for kreditt- og likviditetsrisiko, i samsvar med nr. 76.
48. Samtidig oppgjør av to finansielle instrumenter kan for eksempel skje gjennom en oppgjørssentral i et organisert finansmarked eller ved et direkte bytte. Under slike omstendigheter er kontantstrømmene faktisk tilsvarende et enkelt nettobeløp, og det foreligger ingen eksponering for kreditt- eller likviditetsrisiko. Under andre omstendigheter kan et foretak gjøre opp to instrumenter ved å motta og utbetale separate beløp, og dermed bli eksponert for kreditt- og likviditetsrisiko for hele beløpet for eiendelen eller likviditetsrisiko for hele beløpet for forpliktelsen. Slike risikoeksponeringer kan være betydelige selv om de er relativt kortvarige. Dermed blir realisering av en finansiell eiendel og oppgjør av en finansiell forpliktelse bare behandlet som samtidige når transaksjonene faktisk skjer samtidig.
49. Vilkårene i nr. 42 blir generelt ikke oppfylt og motregning er vanligvis uegnet når
- a) flere ulike finansielle instrumenter benyttes til å etterligne egenskapene til et enkelt finansielt instrument (et «syntetisk instrument»),
  - b) finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser oppstår av finansielle instrumenter som har samme primære risikoeksponering (for eksempel eiendeler og forpliktelser i en portefølje av ikke-børsomsatte terminkontrakter eller andre derivater), men som omfatter andre motparter,
  - c) finansielle eller andre eiendeler er stilt som sikkerhet for finansielle forpliktelser uten regressrett,

- d) finansielle eiendeler blir stilt i depot av en debitor for å oppfylle en plikt, uten at disse eiendelene er akseptert av kreditor som oppgjør forplikten (for eksempel visse fondsordninger),
- eller
- e) plikter som er pådratt som et resultat av hendelser som fører til tap, forventes å kunne gjenvinnes fra tredjemann ved hjelp av et krav i henhold til en forsikringspolise.
50. Et foretak som påtar seg et antall transaksjoner med finansielle instrumenter med en enkelt motpart, kan tre inn i en «generell avregningsordning» med denne motparten. En slik ordning sikrer et enkelt netto oppgjør av alle finansielle instrumenter som omfattes av ordningen i tilfelle av mislighold eller avslutning av en enkelt kontrakt. Slike ordninger brukes ofte av finansinstitusjoner som beskyttelse mot tap i tilfelle av konkurs eller andre omstendigheter som fører til at en motpart ikke lenger kan oppfylle sine plikter. En generell avregningsordning skaper ofte en rett til motregning som blir håndhevbar og påvirker realiseringen eller oppjøret av enkeltstående finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, men bare etter en nærmere angitt misligholdshendelse eller under andre omstendigheter som ikke forventes å oppstå i normal virksomhet. En generell avregningsordning gir ikke noe grunnlag for motregning med mindre begge kriteriene i nr. 42 er oppfylt. Når finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser underlagt en generell avregningsordning ikke motregnes, skal det opplyses om virkningene av ordningen på et foretaks eksponering for kredittrisiko i samsvar med nr. 76.

OPPLYSNINGER

51. Formålet med de opplysninger som kreves av denne standard, er å gi informasjon for å gi en bedre forståelse av finansielle instrumenters betydning for et foretaks finansielle stilling, inntjening og kontantstrømmer, og som hjelp til å vurdere omfang, forløp og sikkerhet vedrørende framtidige kontantstrømmer tilknyttet slike instrumenter.
52. Transaksjoner i finansielle instrumenter kan føre til at et foretak påtar seg eller overfører til en annen part en eller flere av de finansielle risikoene som er beskrevet nedenfor. Nødvendige opplysninger gir informasjon til å hjelpe brukere av finansregnskap til å vurdere omfanget av risiko knyttet til finansielle instrumenter.
- a) *Markedsrisiko* omfatter tre typer risiko:
- i) *Valutarisiko* — risikoen for at verdien av et finansielt instrument vil svinge på grunn av valutakursendringer.
  - ii) *Renterisiko i virkelig verdi* — risikoen for at verdien av et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene.
  - iii) *Prisrisiko* — risikoen for at verdien av et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedspriser, enten disse endringene forårsakes av faktorer som er spesifikke for det enkelte instrumentet eller instrumentets utsteder, eller av faktorer som påvirker alle instrumenter som omsettes i markedet.
- Markedsrisiko innebærer ikke bare mulighet for tap, men også mulighet for gevinst.
- b) *Kredittrisiko* — risikoen for at en part i et finansielt instrument ikke vil kunne innfri en plikt og dermed påføre den annen part et finansielt tap.
- c) *Likviditetsrisiko* (også kalt *finansieringsrisiko*) — risikoen for at et foretak vil støte på vanskeligheter ved å oppnå finansiering for å oppfylle tilsagn tilknyttet finansielle instrumenter. Likviditetsrisiko kan være resultatet av en manglende evne til å selge en finansiell eiendel raskt til tilnærmet dens virkelige verdi.

IAS 32

- d) *Renterisiko i kontantstrømmer* — risikoen for at framtidige kontantstrømmer vedrørende et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene. Når det for eksempel gjelder et gjeldsinstrument med flytende rente, fører slike svingninger til en endring i det finansielle instrumentets effektive rente, vanligvis uten en tilsvarende endringen i instrumentets virkelige verdi.

Format på, plassering og klasser av finansielle instrumenter

53. Denne standard inneholder verken bestemmelser om formatet på de opplysningene som kreves i henhold til standarden, eller opplysningenes plassering i finansregnskapet. I den utstrekning de påkrevde opplysningene blir presentert i regnskapsoppstillingene til finansregnskapet, er det ikke nødvendig å gjenta dem i notene. Opplysningene kan omfatte en kombinasjon av forklarende beskrivelser og kvantifiserte data, alt etter hva som er hensiktsmessig ut fra instrumentenes art og deres relative betydning for foretaket.
54. Ved fastsettelse av detaljnivået som det skal opplyses om for visse finansielle instrumenter, kreves det skjønn, og det skal tas hensyn til disse instrumentenes relative betydning. Det er nødvendig å få til en balanse mellom det å overbelaste finansregnskaper med altfor mange detaljer som ikke er til hjelp for brukere av finansregnskapet, og det å skjule viktig informasjon som et resultat av for mye sammenslått informasjon. Når et foretak for eksempel er part i et større antall finansielle instrumenter med tilsvarende kjennetegn, og ingen enkeltkontrakt er vesentlig i seg selv, er det hensiktsmessig med et sammendrag for hver klasse av instrumenter. På den annen side kan informasjon om et enkeltstående instrument være viktig når instrumentet for eksempel er en vesentlig bestanddel av et foretaks kapitalstruktur.
55. Ledelsen i et foretak grupperer finansielle instrumenter i klasser som er hensiktsmessige i forhold til arten av de opplysningene som gis, idet det tas hensyn til saker som instrumentenes særlige kjennetegn og målingsgrunnlaget som er benyttet. Generelt vil klasser skille poster som måles til anskaffelseskost eller amortisert kost fra poster som måles til virkelig verdi. Det skal gis tilstrekkelig informasjon til at det er mulig å foreta en avstemming av relevante poster i balansen. Når et foretak er part i finansielle instrumenter som ikke faller inn under denne standards virkeområde, utgjør disse instrumentene en eller flere klasser av finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser atskilt fra de instrumentene som faller inn under denne standards virkeområde. Opplysninger om disse finansielle instrumentene omhandles av andre IFRS-er.

Risikohåndteringsprinsipper og sikringsaktiviteter

56. *Et foretak skal beskrive sitt formål med og sine prinsipper for håndtering av finansiell risiko, herunder foretakets prinsipper for sikring av hver hovedtype av forventede transaksjoner der sikringsbokføring benyttes.*
57. I tillegg til at det gis særlig informasjon om særlige saldoer og transaksjoner knyttet til finansielle instrumenter, skal et foretak legge fram en drøftelse av i hvor stor grad finansielle instrumenter blir benyttet, den tilknyttede risikoen og hvilke forretningsmessige formål de tjener. En drøftelse av ledelsens prinsipper for kontroll av risiko tilknyttet finansielle instrumenter skal omfatte prinsipper vedrørende spørsmål som sikring mot risikoeksponering, unngåelse av unødige konsentrasjoner av risiko samt krav til sikkerhetsstillelse for å minske kredittisiko. Slike drøftelser gir et verdifullt tilleggsperspektiv som er uavhengig av de spesifikke instrumentene som innehas eller som er utestående på et bestemt tidspunkt.
58. *Et foretak skal opplyse separat om følgende for øremerket virkelig verdi-sikring, kontantstrømssikring og sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet (som definert i IAS 39):*

a) *en beskrivelse av sikringen,*

b) *en beskrivelse av de finansielle instrumentene som er øremerket som sikringsinstrumenter, samt deres virkelige verdi på balansedagen,*

- c) *arten av de ulike formene for risiko som sikres,*
- og*
- d) *for kontantstrømssikring, hvilke perioder kontantstrømmene forventes å finne sted, når de forventes å få betydning for resultatføringen, samt en beskrivelse av eventuelle forventede transaksjoner som det tidligere er benyttet sikringsbokføring for, men som ikke lenger forventes å forekomme.*
59. *Når en gevinst eller et tap på et sikringsinstrument i en kontantstrømssikring er innregnet direkte i egenkapitalen ved oppstillingen av endringer i egenkapitalen, skal et foretak gi følgende opplysninger:*
- a) *beløpet som er innregnet i egenkapitalen på denne måten i løpet av perioden,*
- b) *beløpet som er ført ut av egenkapitalen og inkludert i resultatet for perioden,*
- og*
- c) *beløpet som er ført ut av egenkapitalen i løpet av perioden og inkludert i førstegangsmålingen av anskaffelseskost eller en annen balanseført verdi av en ikke-finansiell eiendel eller ikke-finansiell forpliktelse i en sikret, svært sannsynlig forventet transaksjon.*

Vilkår, betingelser og regnskapsprinsipper

60. *For hver klasse av finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser og egenkapitalinstrumenter skal et foretak gi følgende opplysninger:*
- a) *informasjon om de finansielle instrumentenes omfang og art, herunder vesentlige vilkår og betingelser som kan påvirke størrelsen på, forløpet for og sikkerheten til framtidige kontantstrømmer,*
- og*
- b) *regnskapsprinsippene og –metodene som anvendes, herunder hvilke innregningskriterier og hvilket målingsgrunnlag som ble benyttet.*
61. *Som en del av opplysningene om et foretaks regnskapsprinsipper skal et foretak for hver kategori av finansielle eiendeler opplyse om alminnelige kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på avtaletidspunktet eller på oppgjørstidspunktet (se IAS 39 nr. 38).*
62. De kontraktmessige vilkårene og betingelsene til et finansielt instrument påvirker størrelsen på, forløpet for og sikkerheten til framtidige kontantinnbetalinger fra og kontantutbetalinger til partene i instrumentet. Når finansielle instrumenter, enten enkeltvis eller som en klasse, er vesentlige for et foretaks finansielle stilling eller for foretakets framtidige driftsresultater, skal det opplyses om slike vilkår og betingelser. Dersom ingen enkeltstående instrumenter for seg er vesentlige for foretakets framtidige kontantstrømmer, skal instrumentenes viktigste kjennetegn beskrives med henvisning til hensiktsmessige grupperinger av like instrumenter.
63. Når finansielle instrumenter som innehas eller er utstedt av et foretak, enten hver for seg eller som en klasse, skaper en potensiell betydelig eksponering for de former for risiko som er beskrevet i nr. 52, skal det blant annet opplyses om vilkår og betingelser for
- a) hovedstol, pålydende eller tilsvarende beløp som for enkelte derivater, for eksempel rentebytteavtaler, kan være beløpet (kalt nominelt beløp) som framtidige utbetalinger er basert på,
- b) tidspunkt for forfall, utløp eller utøvelse,
- c) rett til førtidig oppgjør som hver av partene i instrumentet har, herunder perioden eller tidspunktet da rettene kan utøves, samt utøvelseskurs eller kursintervall,

IAS 32

- d) opsjoner som hver av partene i instrumentet har til å konvertere instrumentet til eller bytte det mot et annet finansielt instrument eller en annen eiendel eller forpliktelse, herunder den perioden eller det tidspunktet da alternativene kan utøves, samt konverterings- eller bytteforholdet (-forholdene),
  - e) omfanget av og forløpet for planlagte framtidige mottak eller utbetalinger i kontanter av instrumentets hovedstol, herunder avdragsvise tilbakebetalinger og eventuelle annuiteter eller tilsvarende krav,
  - f) fastsatt sats eller beløp for rente, utbytte eller annen periodisk avkastning på hovedstolen, samt tidsplanen for betalingene,
  - g) sikkerhet som innehas for en finansiell eiendel eller som er stilt for en finansiell forpliktelse,
  - h) i tilfellet av et instrument hvis kontantstrømmer er i en annen valuta enn foretakets funksjonelle valuta, den valutaen som inn- eller utbetalinger vil foregå i,
  - i) i tilfellet av et instrument som foreskriver et bytte, informasjon som beskrevet i bokstav a)–h) for instrumentet som skal anskaffes i bytte,
- og
- j) ethvert forhold vedrørende instrumentet eller et tilknyttet vilkår som, dersom det overtres, i vesentlig grad ville endre et av de andre vilkårene (for eksempel en maksimalstørrelse på forholdstall mellom gjeld og egenkapital i et obligasjonsvilkår som, dersom det overtres, ville føre til at hele hovedstolen for obligasjonen umiddelbart forfalt til betaling).
64. Når måten et finansielt instrument presenteres på i balansen skiller seg fra instrumentets juridiske form, er det ønskelig at et foretak i notene til finansregnskapet forklarer instrumentets art.
65. Informasjon om finansielle instrumenters omfang og art vil være mer nyttig når de framhever eventuelle forhold mellom individuelle instrumenter som kan ha vesentlig innvirkning på størrelsen på, forløpet for eller sikkerheten knyttet til et foretaks framtidige kontantstrømmer. Det kan for eksempel være viktig å opplyse om sikringsforhold som for eksempel kan foreligge når et foretak innehar en investering i aksjer som det har kjøpt en salgsoptjon for. I hvilken grad en risikoeksponering endres ved forholdet mellom eiendelene og forpliktelsene kan tydeliggjøres for brukere av finansregnskaper ut fra informasjon av en slik type som beskrevet i nr. 63, men under enkelte omstendigheter er det nødvendig med ytterligere opplysninger.
66. I samsvar med IAS 1 skal et foretak opplyse om alle vesentlige regnskapsprinsipper, herunder den generelle prinsippapplikasjonen og metoden for anvendelse av disse prinsippene på transaksjoner, andre hendelser og forhold som måtte oppstå i foretakets virksomhet. Når det gjelder finansielle instrumenter, omfatter slike opplysninger
- a) kriteriene som anvendes for å fastsette tidspunktet for innregning og fraregning av en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse,
  - b) målingsgrunnlaget som anvendes på finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser ved førstegangsinnregning og senere innregning,
- og
- c) på hvilket grunnlag inntekter og kostnader som oppstår av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, innregnes og måles.

Renterisiko

67. *For hver klasse av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser skal et foretak opplyse om foretakets eksponering for renterisiko, herunder*

a) kontraktsmessig reprisings- eller forfallstidspunkt, avhengig av hvilket av disse som opptrer først,

og

b) effektiv rente, dersom dette er relevant.

68. Et foretak skal gi informasjon om sin eksponering for virkningene av framtidige endringer i det gjeldende rentenivået. Endringer i markedsrenter har en direkte innvirkning på de kontraktsmessige fastsatte kontantstrømmene tilknyttet enkelte finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser (renterisiko i kontantstrømmer) og på den virkelige verdien av andre finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser (renterisiko i virkelig verdi).

69. Informasjon om forfallstidspunkter (eller reprisingstidspunkter, når disse er tidligere) indikerer for hvor lang tid rentesatsen er fastsatt for, og informasjon om effektiv rente indikerer hvilke nivåer de er fastsatt til. Slik informasjon gir brukere av finansregnskapet et grunnlag for å evaluere renterisikoen i virkelig verdi som et foretak er eksponert for og dermed potensialet for gevinster eller tap. For instrumenter hvis pris endres til markedsrente før forfall, er opplysning om perioden fram til neste reprising viktigere for dette formål enn opplysning om perioden fram til forfall.

70. For å gi utfyllende informasjon om kontraktsmessige reprisings- og forfallstidspunkter kan et foretak velge å opplyse om forventede tidspunkter for reprising og forfall når disse tidspunktene i vesentlig grad skiller seg fra de kontraktsmessige tidspunktene. Slik informasjon kan for eksempel være særlig relevant når et foretak med en rimelig grad av pålitelighet er i stand til å forutsi beløpet for pantelån med fast rente som vil bli tilbakebetalt før forfall, og foretaket vil kunne bruke denne informasjonen som grunnlag for håndtering av sin eksponering for renterisiko. Tilleggsinformasjon omfatter opplysninger som er basert på ledelsens forventninger til framtidige hendelser og en forklaring på de antakelsene som gjøres om reprisings- og forfallstidspunkter, samt hvordan disse antakelsene skiller seg fra de kontraktsmessige tidspunktene.

71. Et foretak indikerer hvilke av sine finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som

a) er eksponert for renterisiko i virkelig verdi, som for eksempel finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med fast rente,

b) er eksponert for renterisiko i kontantstrømmer, som for eksempel finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med flytende rente som fastsettes på nytt når markedsrenten endres,

og

c) ikke er direkte eksponert for renterisiko, som for eksempel enkelte investeringer i egenkapitalinstrumenter.

72. Kravene i nr. 67 bokstav b) kommer til anvendelse på obligasjoner, gjeldsbrev, lån og tilsvarende finansielle instrumenter som medfører framtidige betalinger som gir avkastning til innehaveren og en utgift for utstederen som gjenspeiler tidsverdien av penger. Kravene kommer ikke til anvendelse på finansielle instrumenter som for eksempel investeringer i egenkapitalinstrumenter og derivater hvor den effektive renten ikke lar seg fastsette. Selv om instrumenter som rentederivater (herunder bytteavtaler («swaps»), framtidige renteavtaler og opsjoner) for eksempel er eksponert for risiko i virkelig verdi eller kontantstrømmer ved endringer i markedsrentene, kreves det ikke at det opplyses om effektiv rente. Når det imidlertid gis informasjon om effektiv rente, skal foretaket opplyse om virkningen på dets renterisikoeksponering av sikringstransaksjoner, som for eksempel rentebytteavtaler.

IAS 32

73. Et foretak kan bli eksponert for renterisiko som følge av en transaksjon der det ikke innregnes noen finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse i balansen. Under slike omstendigheter skal foretaket gi opplysninger som gjør at brukere av foretakets finansregnskap får en forståelse av eksponeringens art og omfang. Når et foretak for eksempel har gitt et løfte om å låne ut midler til en fast rente, omfatter disse opplysningene vanligvis pålydende hovedstol, rentesats og løpetid til forfall for det beløpet som skal lånes ut, samt de vesentlige vilkårene for transaksjonen som er årsak til eksponeringen for renterisiko.
74. Arten av foretakets virksomhet og omfanget av dets aktiviteter i finansielle instrumenter avgjør om informasjon om renterisiko skal presenteres i forklarende form, i tabeller eller ved en kombinasjon av disse. Når et foretak har en rekke finansielle instrumenter som er eksponert for renterisiko i virkelig verdi eller kontantstrømmer, kan det vedta en eller flere av følgende måter å presentere informasjon på:
- a) De balanseførte verdiene av finansielle instrumenter eksponert for renterisiko kan presenteres i tabellform, gruppert etter som de har avtalt forfall eller prisendring i følgende perioder etter balansedagen:
    - i) om ett år eller mindre,
    - ii) om mer enn ett år, men ikke mer enn to år,
    - iii) om mer enn to år, men ikke mer enn tre år,
    - iv) om mer enn tre år, men ikke mer enn fire år,
    - v) om mer enn fire år, men ikke mer enn fem år,og
    - vi) om mer enn fem år.
  - b) Når et foretaks inntjening i vesentlig grad påvirkes av nivåene for eksponering for renterisiko eller endringer i denne eksponeringen, er det ønskelig med mer detaljert informasjon. Et foretak som for eksempel en bank kan opplyse om separate grupperinger av de balanseførte verdiene av finansielle instrumenter som har avtalt forfall eller prisendring
    - i) om én måned eller mindre etter balansedagen,
    - ii) om mer enn én måned, men ikke mer enn tre måneder etter balansedagen,og
    - iii) om mer enn tre måneder, men ikke mer enn tolv måneder etter balansedagen.
  - c) På samme måte kan et foretak angi sin eksponering for renterisiko i kontantstrømmer med en tabell som viser de samlede balanseførte verdiene av grupper av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser med flytende rente som forfaller innenfor ulike framtidige perioder.
  - d) Informasjon om renter kan gis for enkeltstående finansielle instrumenter. Alternativt kan det presenteres veid gjennomsnittlig rente eller et renteintervall for hver klasse av finansielle instrumenter. Et foretak kan gruppere instrumenter i ulike valutaer eller instrumenter som har vesentlig forskjellig kredittisiko i separate klasser når disse faktorene fører til at instrumenter har vesentlig forskjellige effektive renter.

75. Under noen omstendigheter vil et foretak kunne gi nyttig informasjon om sin eksponering for renterisiko ved å indikere virkningen av en hypotetisk endring i markedsrentene på den virkelige verdien av foretakets finansielle instrumenter og framtidige resultat og kontantstrømmer. Slik informasjon kan for eksempel være basert på en antatt endring på ett prosentpoeng (100 basispoeng) i markedsrentene som skjer på balansedagen. Virkningene av en endring i rentesatsene omfatter endringer i renteinntekt og rentekostnad knyttet til finansielle instrumenter med flytende rente, og gevinster eller tap som følge av endringer i den virkelige verdien av finansielle instrumenter med fast rente. Den rapporterte rentesensitiviteten kan være avgrenset til de direkte virkningene av en renteendring på rentebærende finansielle instrumenter innregnet på balansedagen, fordi de indirekte virkningene av en renteendring på finansmarkeder og individuelle foretak vanligvis ikke kan forutsies på en pålitelig måte. Når det gis informasjon om rentesensitivitet, indikerer foretaket på hvilket grunnlag det har utarbeidet denne informasjonen, herunder eventuelle vesentlig forutsetninger.

Kredittrisiko

76. *For hver klasse av finansielle eiendeler og andre kreditteksponeringer skal et foretak opplyse om dets eksponering for kredittrisiko, herunder*

- a) *det beløpet som best representerer foretakets maksimale eksponering for kredittrisiko på balansedagen, uten at det tas hensyn til den virkelige verdien av eventuell sikkerhet, i det tilfellet at de andre partene unnlater å oppfylle sine plikter i henhold til de finansielle instrumentene,*

og

- b) *vesentlige konsentrasjoner av kredittrisiko.*

77. Et foretak skal gi informasjon knyttet til kredittrisiko for å gjøre det mulig for brukere av foretakets finansregnskap å vurdere i hvilken utstrekning motpartenes unnlattelse av å oppfylle sine plikter ville kunne redusere omfanget av framtidige inngående kontantstrømmer fra finansielle eiendeler innregnet på balansedagen, eller kreve en utgående kontantstrøm for andre kreditteksponeringer (for eksempel et kredittderivat eller en utstedt garanti vedrørende tredjemanns forpliktelse). Slike unnlattelser medfører et tap som innregnes i foretakets resultat. Nr. 76 krever ikke at et foretak opplyser om en vurdering av sannsynligheten for tap som måtte oppstå i framtiden.

78. Formålene med å opplyse om beløp som er eksponert for kredittrisiko uten hensyn til mulighetene for gjenvinning ved realisering av sikkerhet («et foretaks maksimale eksponering for kredittrisiko») er å

- a) gi brukere av finansregnskap et konsekvent mål på det beløpet som er eksponert for kredittrisiko i finansielle eiendeler og andre kreditteksponeringer,

og

- b) ta i betraktning muligheten for at maksimal eksponering for tap kan skille seg fra den balanseførte verdien av finansielle eiendeler innregnet på balansedagen.

79. Når det gjelder finansielle eiendeler eksponert for kredittrisiko, vil den balanseførte verdien av eiendelene i balansen, med fradrag for eventuelle relevante tapsavsetninger, vanligvis representere det beløpet som er eksponert for kredittrisiko. For en rentebytteavtale balanseført til virkelig verdi vil for eksempel maksimal eksponering for tap på balansedagen vanligvis være den balanseførte verdien fordi denne representerer utgiften, til gjeldende markedssatser, ved å erstatte rentebytteavtalen i tilfelle av mislighold. Under slike omstendigheter er det ikke nødvendig med ytterligere opplysninger ut over de som gis i balansen. På den annen side kan et foretaks maksimale potensielle tap fra enkelte finansielle instrumenter i vesentlig grad skille seg fra deres balanseførte verdi og fra andre beløp som det er opplyst om, for eksempel deres virkelige verdi eller hovedstol. Under slike omstendigheter er det nødvendig med tilleggsopplysninger for at kravene i nr. 76 bokstav a) skal oppfylles.

IAS 32

80. En finansiell eiendel underlagt en juridisk håndhevbar rett til motregning mot en finansiell forpliktelse blir ikke presentert i balansen med fradrag for forpliktelsen, med mindre det er ment at oppgjør skal skje på netto grunnlag eller på samme tidspunkt. Ikke desto mindre skal et foretak opplyse om hvorvidt det foreligger en juridisk rett til motregning når foretaket gir informasjon i samsvar med nr. 76. Når et foretak for eksempel skal motta provenyet fra realisering av en finansiell eiendel før en finansiell forpliktelse gjøres opp med et like stort eller et større beløp som foretaket har en juridisk rett til å motregne mot, har foretaket muligheten til å utøve retten til motregning for å unngå å pådra seg tap i tilfelle av motpartens mislighold. Dersom foretaket imidlertid reagerer eller kan ventes å reagere på misligholdet ved å utvide løpetiden for den finansielle eiendelen, vil det foreligge en eksponering for kredittrisiko dersom de reviderte vilkårene er slik at innkreving av provenyet forventes å bli utsatt ut over det tidspunktet da det kreves at forpliktelsen gjøres opp. For å opplyse brukere av finansregnskapet om det omfanget som eksponering for kredittrisiko på et bestemt tidspunkt er blitt redusert til, opplyser foretaket om hvorvidt det foreligger og om hvordan en rett til motregning vil virke når den finansielle eiendelen forventes innkrevet i samsvar med eiendelens vilkår. Når den finansielle forpliktelsen som det foreligger en rett til motregning mot, skal gjøres opp før den finansielle eiendelen, blir foretaket eksponert for kredittrisiko for den fulle balanseførte verdien av eiendelen dersom det foreligger mislighold fra motparten etter at forpliktelsen er gjort opp.
81. Et foretak kan ha inngått én eller flere generelle avregningsordninger som tjener til å dempe foretakets eksponering for kredittap, men som ikke oppfyller kriteriene for motregning. Når en generell avregningsordning i vesentlig grad reduserer kredittrisikoen tilknyttet finansielle eiendeler som ikke motregnes mot finansielle forpliktelser med samme motpart, skal et foretak gi tilleggsinformasjon om virkningen av ordningen. Slike opplysninger indikerer at
- a) kredittrisikoen tilknyttet finansielle eiendeler underlagt en generell avregningsordning bare blir eliminert i det omfang finansielle forpliktelser som foretaket skylder den samme motparten, vil bli gjort opp etter at eiendelene er realisert,
- og
- b) i hvilket omfang et foretaks samlede eksponering for kredittrisiko blir redusert ved en generell avregningsordning i vesentlig grad kan bli endret innenfor en kort periode etter balansedagen fordi eksponeringen påvirkes av hver transaksjon som er underlagt ordningen.
- Det er også ønskelig at et foretak opplyser om vilkårene for de generelle avregningsordningene som er avgjørende for omfanget av reduksjonen av foretakets kredittrisiko.
82. Et foretak kan være eksponert for kredittrisiko som følge av en transaksjon der det ikke innregnes noen finansiell eiendel i balansen, for eksempel ved en kontrakt om finansiell garanti eller kredittderivat. En garanti for en annen parts plikt skaper en forpliktelse, og eksponerer garantisten for kredittrisiko som må tas i betraktning når opplysningene som kreves av nr. 76, skal gis.
83. Det skal opplyses om konsentrasjoner av kredittrisiko når disse ikke framgår av andre opplysninger om arten av virksomheten og den finansielle stillingen til foretaket og fører til en betydelig eksponering for tap i tilfelle av andre parters mislighold. Identifisering av slike konsentrasjoner krever skjønn fra ledelsens side, som skal ta i betraktning omstendighetene omkring foretaket og dets debitorer. IAS 14: «Segmentrapportering» gir veiledning for identifisering av virksomhetssegmenter og geografiske segmenter der konsentrasjoner av kredittrisiko kan oppstå.
84. Konsentrasjoner av kredittrisiko kan oppstå av eksponeringer overfor én enkelt debitor eller overfor grupper av debitorer som har så like kjennetegn at deres evne til å oppfylle sine plikter kan forventes å bli påvirket på tilsvarende måte av endringer i økonomiske eller andre forhold. Særlige kjennetegn som kan føre til en konsentrasjon av risiko, omfatter arten av virksomhet som debitorerne driver, for eksempel næringen de driver i, det geografiske området der virksomheten foregår og nivået av kredittverdighet hos grupper av låntakere. En produsent av utstyr til olje- og gassindustrien vil for eksempel vanligvis ha kundefordringer fra salg av sine produkter der risikoen for at kundene ikke betaler, vil påvirkes av økonomiske endringer i olje- og gassindustrien. En bank som vanligvis låner ut i internasjonal skala, kan ha mange utestående lån i utviklingsland, og bankens evne til å gjenvinne disse kan påvirkes i negativ retning av lokale økonomiske forhold.

85. Opplysninger om konsentrasjoner av kredittrisiko omfatter en beskrivelse av de felles kjennetegnene som identifiserer hver slik konsentrasjon, samt beløpet for maksimal eksponering for kredittrisiko knyttet til alle finansielle eiendeler som har disse kjennetegnene felles.

Virkelig verdi

86. ***Bortsett fra de forhold som framgår av nr. 90, skal et foretak, for hver klasse av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, opplyse om den virkelige verdien av denne klassen av eiendeler og forpliktelser på en måte som gjør at den kan sammenlignes med den tilsvarende balanseførte verdien i balansen. (IAS 39 gir veiledning om fastsettelse av virkelig verdi.)***
87. Informasjon om virkelig verdi brukes i stor grad til forretningsmessige formål for å fastsette et foretaks samlede finansielle stilling og til å ta avgjørelser om enkeltstående finansielle instrumenter. Den er også relevant for mange avgjørelser som brukere av finansregnskaper tar, fordi den i mange tilfeller gjenspeiler finansmarkedets vurdering av nåverdien av forventede framtidige kontantstrømmer knyttet til et instrument. Informasjon om virkelig verdi tillater sammenligninger av finansielle instrumenter som i hovedsak har samme økonomiske kjennetegn, uansett hvorfor de innehas og når og av hvem de ble utstedt eller anskaffet. Virkelig verdi gir et nøytralt grunnlag for vurdering av ledelsens forvaltning ved å indikere virkningene av dens avgjørelser om å kjøpe, selge eller inneha finansielle eiendeler, og om å pådra seg, holde på eller innfri finansielle forpliktelser. Når et foretak ikke måler en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse i balansen til virkelig verdi, skal det gi utfyllende informasjon om virkelig verdi.
88. For finansielle instrumenter av typen kortsiktige kundefordringer og -gjeld, kreves det ingen opplysninger om virkelig verdi når den balanseførte verdien utgjør en rimelig tilnærming til virkelig verdi.
89. Når det opplyses om virkelige verdier, skal et foretak gruppere finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser i klasser og bare motregne dem i den utstrekning deres tilknyttede balanseførte verdier motregnes i balansen.
90. ***Dersom investeringer i unoterte egenkapitalinstrumenter eller derivater koblet til slike egenkapitalinstrumenter måles til anskaffelseskost i henhold til IAS 39 fordi deres virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, skal det opplyses om dette, og dessuten gis en beskrivelse av de finansielle instrumentene, deres balanseførte verdi, en forklaring på hvorfor virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig måte og om mulig hvilket estimatintervall den virkelige verdien høyst sannsynlig befinner seg innenfor. Ved et eventuelt salg av finansielle eiendeler hvis virkelige verdi tidligere ikke kunne måles på en pålitelig måte, skal det dessuten opplyses om dette, samt om den balanseførte verdien av slike finansielle eiendeler på salgstidspunktet og det innregnede beløpet for gevinst eller tap.***
91. Dersom investeringer i unoterte egenkapitalinstrumenter eller derivater knyttet til slike egenkapitalinstrumenter måles til anskaffelseskost i henhold til IAS 39 fordi deres virkelige verdier ikke kan måles på en pålitelig måte, kreves det ikke informasjon om virkelig verdi i henhold til nr. 86 og nr. 92. Det skal isteden gis informasjon for å hjelpe brukere av finansregnskapet til å gjøre egne vurderinger vedrørende omfanget av mulige differanser mellom den balanseførte verdien av slike finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser og deres virkelige verdi. I tillegg til en forklaring på hvilke av de finansielle instrumentenes viktigste kjennetegn som er relevante for deres verdi, og grunnen til ikke å opplyse om virkelige verdier, skal det gis informasjon om markedet for instrumentene. I noen tilfeller kan det være at instrumentenes vilkår og betingelser som det opplyses om i samsvar med nr. 60, gir tilstrekkelig informasjon. Når den har et rimelig grunnlag for å gjøre dette, kan ledelsen gi uttrykk for sin mening om forholdet mellom virkelig verdi og den balanseførte verdien av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser der den virkelige verdien ikke kan fastsettes på en pålitelig måte.
92. ***Et foretak skal opplyse om***
- a) ***hvilke metoder og vesentlige forutsetninger som benyttes ved fastsettelse av virkelige verdier av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser separat for betydelige klasser av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser (nr. 55 gir veiledning om fastsettelse av klasser av finansielle eiendeler.),***

IAS 32

- b) *om virkelige verdier av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser blir fastsatt direkte, fullt ut eller delvis, ved en henvisning til offentliggjorte kursnoteringer i et aktivt marked eller om de blir estimert ved hjelp av en verdsettingsmetode (se AG71–AG79 i IAS 39),*
- c) *om foretakets finansregnskap omfatter finansielle instrumenter målt til virkelige verdier som blir fastsatt fullt ut eller delvis ved hjelp av en verdsettingsmetode basert på forutsetninger som ikke bygger på observerbare markedspriser eller -sats. Dersom noen av disse forutsetningene endres til et alternativ innenfor et rimelig mulighetsområde, og dette fører til en vesentlig forskjellig virkelig verdi, skal foretaket opplyse om dette samt om virkningen på den virkelige verdien for alternative forutsetninger innenfor et rimelig mulighetsområde. Av denne grunn skal vesentlighet bedømmes ut fra resultatet og de samlede eiendelene eller forpliktelsene, og*
- d) *det samlede beløpet for endringen i virkelig verdi som ble innregnet i resultatet i løpet av perioden, estimert ved hjelp av en verdsettingsmetode.*
93. Opplysninger om virkelig verdi omfatter opplysninger om hvilken metode som ble benyttet ved fastsettelse av virkelig verdi, og hvilke vesentlige forutsetninger som ble benyttet. Et foretak kan for eksempel opplyse om hvilke forutsetninger som er knyttet til førtidig innløsning, sats for estimerte kredittap og rente- eller diskonteringsats dersom disse er vesentlige.

Andre opplysninger

Fraregning

94. a) *Et foretak kan enten ha overført en finansiell eiendel (se IAS 39 nr. 18) eller inngått en type ordning som beskrevet i IAS 39 nr. 19 på en slik måte at ordningen ikke kvalifiserer som overføring av en finansiell eiendel. Dersom foretaket enten fortsetter å innregne hele eiendelen eller fortsetter å innregne eiendelen i samme forhold som foretakets vedvarende engasjement (se IAS 39 nr. 29 og nr. 30), skal foretaket for hver klasse av finansielle eiendeler opplyse om*
- i) *eiendelens art,*
- ii) *arten av risiko og avkastning vedrørende eierskap som foretaket fortsatt er eksponert for,*
- iii) *den balanseførte verdien av eiendelen og den tilknyttede forpliktelsen, når foretaket fortsetter å innregne hele eiendelen,*
- og*
- iv) *det samlede beløpet for eiendelen, det beløpet for eiendelen som foretaket fortsetter å innregne, og den tilknyttede forpliktelsens balanseførte verdi, når foretak fortsetter å innregne eiendelen i samme forhold som foretakets vedvarende engasjement.*

Sikkerhetsstillelse

94. b) *Et foretak skal opplyse om den balanseførte verdien av finansielle eiendeler stilt som sikkerhet for forpliktelser, den balanseførte verdien av finansielle eiendeler stilt som sikkerhet for betingede forpliktelser, samt (og i overensstemmelse med nr. 60 bokstav a) og nr. 63 bokstav g)) alle vesentlige vilkår og betingelser knyttet til eiendeler som er stilt som sikkerhet.*
- c) *Når et foretak har akseptert en sikkerhetsstillelse som det har tillatelse til å selge eller stille som sikkerhet på nytt, uansett om det foreligger mislighold fra eieren av sikkerheten, skal det opplyse om*
- i) *den virkelige verdien av den aksepterte sikkerheten (finansielle og ikke-finansielle eiendeler),*

ii) *den virkelige verdien av sikkerhet som er solgt eller stilt som sikkerhet på nytt, samt om foretaket har en plikt til å returnere den,*

og

iii) *alle vesentlige vilkår og betingelser som er tilknyttet foretakets bruk av denne sikkerheten (og i overensstemmelse med nr 60 bokstav a) og nr. 63 bokstav g)).*

Sammensatte finansielle instrumenter med flere innebygde derivater

94. d) *Dersom et foretak har utstedt et instrument som inneholder både en forpliktelsesdel og en egenkapitaldel (se nr. 28), og instrumentet har flere innebygde derivatdeler hvis verdier er innbyrdes avhengige (for eksempel et innløsbart konvertibelt gjeldsinstrument), skal foretaket opplyse om disse delene samt den effektive renten på forpliktelsesdelen (ikke inkludert eventuelle innebygde derivater som er regnskapsført separat).*

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet (se også AG40)

94. e) *Et foretak skal opplyse om finansielle eiendeler og finansielle forpliktelsers balanseførte verdier*

i) *som er klassifisert som holdt for omsetning,*

og

ii) *som ved førstegangsinnregning ble øremerket av foretaket som finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet (dvs. de som ikke er finansielle instrumenter, er klassifisert som holdt for omsetning).*

f) *Dersom foretaket har øremerket en finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet, skal foretaket opplyse om*

i) *omfanget av endringen i forpliktelsens virkelige verdi som ikke er henførbart til endringer i en referanserente (for eksempel LIBOR),*

og

ii) *differansen mellom forpliktelsens balanseførte verdi og det beløpet foretaket ville være kontraktsmessig forpliktet til å betale til forpliktelsens innehaver ved forfall.*

Omklassifisering

94. g) *Dersom foretaket har omklassifisert en finansiell eiendel som målt til anskaffelseskost eller amortisert kost istedenfor til virkelig verdi (se IAS 39 nr. 54), skal foretaket opplyse om grunnen til denne omklassifiseringen.*

Resultatregnskap og egenkapital

94. h) *Et foretak skal opplyse om vesentlige poster av inntekter, kostnader, gevinster og tap som stammer fra finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser, uansett om de er inkludert i resultatet eller som en separat bestanddel av egenkapitalen. For dette formålet skal opplysningene minst inneholde følgende poster:*

i) *samlet renteinntekt og samlet rentekostnad (beregnet ved hjelp av effektiv rente-metoden) for finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser som ikke er til virkelig verdi over resultatet,*

IAS 32

ii) *for finansielle eiendeler tilgjengelige for salg, beløpet for alle gevinster eller tap innregnet direkte i egenkapitalen i løpet av perioden og beløpet som ble ført ut av egenkapitalen og innregnet i resultatet for perioden,*

og

iii) *beløpet for renteinntekt opptjent på finansielle eiendeler som har falt i verdi, i samsvar med AG93 i IAS 39.*

Verdifall

94. i) *Et foretak skal opplyse om arten og omfanget av eventuelle tap ved verdifall innregnet i resultatet for en finansiell eiendel, separat for hver vesentlige klasse av finansielle eiendeler (nr. 55 gir veiledning om fastsettelse av klasser av finansielle eiendeler).*

Mislighold og manglende oppfyllelse

94. j) *Når det gjelder eventuelle mislighold med hensyn til hovedstol, rente, fondsoppygging eller innløsningsbestemmelser i løpet av perioden på innlån innregnet på balansedagen, samt alle andre tilfeller av manglende oppfyllelse i løpet av perioden for låneavtaler når slik manglende oppfyllelse gjør at långiver kan kreve tilbakebetaling (unntatt for slik manglende oppfyllelse som blir korrigert, eller som fører til at vilkårene for lånet blir reforhandlet, på eller før balansedagen), skal et foretak opplyse om*

i) *nærmere detaljer om slik manglende oppfyllelse,*

ii) *det beløpet som er innregnet på balansedagen med hensyn til innlån som den manglende oppfyllelsen gjelder,*

og

iii) *når det gjelder beløp som det opplyses om under ii), om misligholdet er blitt rettet opp eller om vilkårene for innlåene er reforhandlet før tidspunktet da finansregnskapet ble godkjent for offentliggjøring.*

95. Når det gjelder opplysninger om manglende oppfyllelse av låneavtaler i samsvar med nr. 94 bokstav j), skal innlån omfatte andre utstedte gjeldsinstrumenter og finansielle forpliktelser enn kortsiktig leverandørgjeld på normale kredittvilkår. Når det har forekommet slik manglende oppfyllelse i løpet av perioden, og den manglende oppfyllelsen ikke er korrigert eller vilkårene for innlånet ikke er reforhandlet innen balansedagen, fastsettes virkningen av den manglende oppfyllelsen vedrørende klassifisering av forpliktelsen som kortsiktig eller langsiktig i henhold til IAS 1.

IKRAFTTREDELSE

96. *Et foretak skal anvende denne standard på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse. Et foretak skal ikke anvende denne standard på årsregnskap som omfatter perioder som begynner før 1. januar 2005, med mindre foretaket også anvender IAS 39 (utgitt desember 2003). Dersom et foretak anvender denne standard på en periode som begynner tidligere enn 1. januar 2005, skal foretaket opplyse om dette.*

97. *Denne standard skal anvendes med tilbakevirkende kraft.*

TILBAKETREKNING AV ANDRE UTTALELSER

98. Denne standard erstatter IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon», revidert i 2000.

99. Denne standard erstatter følgende tolkninger:
- a) SIC-5: «Klassifisering av finansielle instrumenter — vilkår for betinget oppgjør»,
  - b) SIC-16: «Aksjekapital — tilbakekjøp av egne egenkapitalinstrumenter (egne aksjer)»,
og
  - c) SIC-17: «Egenkapital — utgifter til egenkapitaltransaksjoner».
100. Denne standard trekker tilbake utkast til SIC-tolkning D34: «Finansielle instrumenter — instrumenter eller rettigheter som kan innløses av innehaver».
-

IAS 32*VEDLEGG A***Veiledning i anvendelse av IAS 32: «Finansielle instrumenter — opplysninger og presentasjon»**

Dette vedlegg er en integrert del av denne standard.

- AG1. Denne veiledningen i anvendelse forklarer anvendelsen av visse sider ved denne standard.
- AG2. Denne standard omhandler ikke innregning eller måling av finansielle instrumenter. Krav vedrørende innregning og måling av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser er fastsatt i IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling».

Definisjoner (nr. 11–14).*Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser*

- AG3. Valuta (kontanter) er en finansiell eiendel fordi de representerer et byttemiddel og er derfor grunnlaget som alle transaksjoner blir målt til og innregnet med i finansregnskapet. Et kontantinnskudd i en bank eller tilsvarende finansinstitusjon er en finansiell eiendel fordi den representerer den kontraktmessig rettighet for innskyteren til å motta kontanter fra institusjonen eller til å utstede en sjekk eller et tilsvarende instrument mot sitt innestående til en kreditor som betaling for en finansiell forpliktelse.
- AG4. Vanlige eksempler på finansielle eiendeler som representerer en kontraktmessig rett til å motta kontanter i framtiden og tilsvarende finansielle forpliktelser som representerer en kontraktmessig plikt til å levere kontanter i framtiden, er
- a) kundefordringer og leverandørgjeld,
  - b) gjeldsbrev som innehas eller er utstedt,
  - c) utlån og innlån,
- og
- d) obligasjoner som innehas eller er utstedt.

I hvert enkelt tilfelle svarer den ene parts kontraktmessige rett til å motta (eller plikt til å betale) til den annen parts tilsvarende plikt til å betale (eller rett til å motta).

- AG5. En annen type finansielt instrument er et instrument der den økonomiske fordelingen som skal mottas eller avgis, er en annen finansiell eiendel enn kontanter. Et gjeldsbrev som for eksempel skal betales i statsobligasjoner, gir innehaveren en kontraktmessig rett til å motta og utstederen en kontraktmessig plikt til å levere statsobligasjoner, ikke kontanter. Obligasjonene er finansielle eiendeler fordi de representerer en plikt for det utstedende offentlige myndighet til å betale i kontanter. Gjeldsbrevet er derfor en finansiell eiendel for gjeldsbrevinnehaveren og en finansiell forpliktelse for gjeldsbrevutstederen.
- AG6. «Evigvarende» gjeldsinstrumenter (som for eksempel «evigvarende» obligasjoner, ordinære obligasjoner og kapitalgjeldsbrev) gir vanligvis innehaveren en kontraktmessig rett til å motta akontobetalinger av renter på fastsatte tidspunkter i framtiden på ubestemt tid, enten uten noen rett til å motta tilbakebetaling av hovedstolen, eller med rett til å motta tilbakebetaling av hovedstolen på vilkår som gjør dette svært usannsynlig eller som ligger svært langt inn i framtiden. Et foretak kan for eksempel utstede et finansielt instrument som krever at foretaket foretar evigvarende betalinger tilsvarende en fast rentesats på 8 % av en pålydende pariverdi eller hovedstol på VE 1 000⁽¹⁾. Dersom markedsrenten antas å være 8 % for instrumentet når det utstedes, antas det at utstederen påtar seg en kontraktmessig plikt til å foreta en strøm av framtidige rentebetalinger som har en virkelig verdi (nåverdi) på VE 1 000 ved førstegangsinnregning. Innehaver og utsteder av instrumentet har henholdsvis en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse.

⁽¹⁾ I denne veiledningen er beløp angitt i «valutaenheter» (VE).

- AG7. En kontraktsmessig rett eller kontraktsmessig plikt til å motta, levere eller bytte finansielle instrumenter er i seg selv et finansielt instrument. En rekke av kontraktsmessige retter eller kontraktsmessige plikter oppfyller definisjonen av et finansielt instrument dersom den til slutt vil føre til at det mottas eller betales kontanter eller til at det anskaffes eller utstedes et egenkapitalinstrument.
- AG8. Evnen til å utøve en kontraktsmessig rett eller kravet om å oppfylle en kontraktsmessig plikt kan være absolutt eller betinget av en framtidig hendelse. En finansiell garanti er for eksempel en kontraktsmessig rett for långiveren til å motta kontanter fra garantisten, og en tilsvarende kontraktsmessig plikt for garantisten til å betale långiveren, dersom låntakeren misligholder. Den kontraktsmessige retten og plikten foreligger på grunn av en tidligere transaksjon eller hendelse (aksept av garantien), selv om långiverens evne til å utøve sin rett og kravet mot garantisten om å levere i henhold til sin plikt begge er betinget av en framtidig misligholdshandling av låntakeren. En betinget rett og plikt oppfyller definisjonen av henholdsvis en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse, selv om slike eiendeler og forpliktelser ikke alltid blir innregnet i finansregnskapet.
- AG9. I henhold til IAS 17: «Leieavtaler» blir en finansiell leieavtale i hovedsak ansett som en rett for utleieren til å motta, og en plikt for leietakeren til å betale, en strøm av betalinger som i realiteten er det samme som blandede betalinger av hovedstol og renter i henhold til en låneavtale. Utleieren regnskapsfører sin investering i det beløpet som skal mottas i henhold til leiekontrakten istedenfor selve den leide eiendelen. En operasjonell leieavtale blir på den annen side ansett som i hovedsak en ikke fullført kontrakt som binder utleieren til å levere bruken av en eiendel i framtidige perioder i bytte mot vederlag tilsvarende et honorar for en tjeneste. Utleieren fortsetter å regnskapsføre selve den leide eiendelen og ikke de framtidige beløp som skal mottas i henhold til kontrakten. Derfor blir en finansiell leieavtale ansett som et finansielt instrument og en operasjonell leieavtale ikke ansett som et finansielt instrument (bortsett fra når det gjelder de enkelte betalingene som i øyeblikket er forfalt og skal betales).
- AG10. Fysiske eiendeler (for eksempel beholdninger, eiendom, anlegg og utstyr), leide eiendeler og immaterielle eiendeler (for eksempel patenter og varemerker) er ikke finansielle eiendeler. Kontroll over slike fysiske og immaterielle eiendeler gir mulighet til å generere en inngående kontantstrøm eller en annen finansiell eiendel, men innebærer ingen rett til i øyeblikket å motta kontanter eller en annen finansiell eiendel.
- AG11. Eiendeler (for eksempel forhåndsbetalte kostnader) der den framtidige økonomiske fordel er mottak av varer eller tjenester, og ikke rett til å motta kontanter eller en annen finansiell eiendel, er ikke finansielle eiendeler. Tilsvarende er poster som utsatt inntekt og de fleste garantiløfter ikke finansielle forpliktelser, fordi den utgående strømmen av økonomiske fordeler tilknyttet disse er levering av varer og tjenester og ikke en kontraktsmessig plikt til å betale kontanter eller en annen finansiell eiendel.
- AG12. Forpliktelser eller eiendeler som ikke er kontraktsmessige (for eksempel inntektsskatt som oppstår som en følge av lovfestede krav pålagt av offentlige myndigheter), er ikke finansielle forpliktelser eller finansielle eiendeler. Regnskapsføring av inntektsskatt omhandles i IAS 12: «Inntektsskatt». Tilsvarende oppstår ikke underforståtte plikter slik de er definert i IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler» av kontrakter, og er dermed ikke finansielle forpliktelser.

Egenkapitalinstrumenter

- AG13. Eksempler på egenkapitalinstrumenter omfatter ordinære aksjer uten innløsningsrett, enkelte typer preferanseaksjer (se AG25 og AG26), og tegningsretter eller utstedte kjøpsopsjoner som tillater innehaver å tegne seg for eller kjøpe et fast antall ordinære aksjer uten innløsningsrett i det utstedende foretaket i bytte mot et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel. Et foretaks plikt til å utstede eller kjøpe et fast antall av egne egenkapitalinstrumenter i bytte mot et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel er et egenkapitalinstrument for foretaket. Dersom en slik kontrakt imidlertid medfører en plikt for foretaket til å betale i kontanter eller med en annen finansiell eiendel, medfører den også at det oppstår en forpliktelse for nåverdien av innløsningsbeløpet (se AG27 bokstav a)). En utsteder av ordinære aksjer uten innløsningsrett påtar seg en forpliktelse når denne gjør de formelle handlinger for å foreta en utdeling og blir rettslig forpliktet overfor aksjonærene til dette. Dette kan være tilfellet etter en erklæring om utbytte eller når foretaket kommer under likvidasjon og eventuelle eiendeler som er igjen etter at forpliktelsene er oppfylt, utdeles til aksjonærene.

IAS 32

AG14. En kjøpt kjøpsopsjon eller en annen tilsvarende kontrakt anskaffet av et foretak som gir foretaket rett til å gjenanskaffe et fast antall av sine egne egenkapitalinstrumenter i bytte mot levering av et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel, er ikke en finansiell eiendel for foretaket. Et eventuelt vederlag som ble betalt for en slik kontrakt, blir isteden fratrukket i egenkapitalen.

Finansielle derivater

AG15. Finansielle instrumenter omfatter primære instrumenter (for eksempel fordringer, gjeld og egenkapitalinstrumenter) og finansielle derivater (som for eksempel finansielle opsjoner, børsomsatte terminkontrakter («futures») og ikke-børsomsatte terminkontrakter («forwards»), rentebytteavtaler og valutabytteavtaler). Finansielle derivater oppfyller definisjonen av et finansielt instrument, og faller dermed innenfor denne standards virkeområde.

AG16. Finansielle derivater skaper rettigheter og plikter som har som virkning at de mellom partene i instrumentet overfører en eller flere av de finansielle risikomomentene som ligger i et underliggende primært finansielt instrument. Fra starten av gir finansielle derivater én part en kontraktsmessig rett til å bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med en annen part på vilkår som er potensielt gunstige, eller en kontraktsmessig plikt til å bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser med en annen part på vilkår som er potensielt ugunstige. Disse fører imidlertid generelt⁽¹⁾ ikke til en overføring av det underliggende primære finansielle instrumentet ved starten av kontrakten, og en slik overføring finner ikke nødvendigvis sted ved kontraktenes forfall. Enkelte instrumenter inneholder både en rett og en plikt til å foreta et bytte. Fordi vilkårene for byttet blir fastsatt ved starten av det finansielle derivatet, kan disse vilkårene bli gunstige eller ugunstige etter som prisene i finansmarkedene endrer seg.

AG17. En salgsopsjon eller en kjøpsopsjon om å bytte finansielle eiendeler eller finansielle forpliktelser (dvs. andre finansielle instrumenter enn foretakets egne egenkapitalinstrumenter) gir innehaver en rett til å oppnå potensielle framtidige økonomiske fordeler knyttet til endringer i den virkelige verdien av det finansielle instrumentet som er kontraktenes underliggende. Motsatt påtar utstederen av en opsjon seg en plikt til å gi avkall på potensielle framtidige økonomiske fordeler eller å ta på seg potensielle tap av økonomiske fordeler knyttet til endringer den virkelige verdien av det underliggende finansielle instrumentet. Innehaverens kontraktsmessige rett og utstederens plikt oppfyller definisjonen av henholdsvis en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse. Det finansielle instrumentet som er underliggende i en opsjonskontrakt, kan være en hvilken som helst finansiell eiendel, herunder aksjer i andre foretak og rentebærende instrumenter. En opsjon kan tvinge utstederen til å utstede et gjeldsinstrument istedenfor å overføre en finansiell eiendel, men det underliggende instrumentet i opsjonen vil utgjøre en finansiell eiendel for innehaveren dersom opsjonen ble utøvd. Opsjonsinnehaverens rett til å bytte den finansielle eiendelen på potensielt gunstige vilkår, og utstederens plikt til å bytte den finansielle eiendelen på potensielt ugunstige vilkår, er vesensforskjellige fra den underliggende finansielle eiendelen som skal byttes ved utøvelsen av opsjonen. Arten av innehaverens rett og av utstederens plikt påvirkes ikke av sannsynligheten for at opsjonen vil bli utøvd.

AG18. Et annet eksempel på et finansielt derivat er en ikke-børsomsatt terminkontrakt som skal gjøres opp om seks måneder og der én part (kjøperen) lover å levere VE 1 000 000 i kontanter i bytte mot et pålydende beløp på VE 1 000 000 i statsobligasjoner med fast rente, og den annen part (selgeren) lover å levere et pålydende beløp på VE 1 000 000 i statsobligasjoner med fast rente i bytte mot VE 1 000 000 i kontanter. I løpet av de seks månedene har begge parter en kontraktsmessig rett og en kontraktsmessig plikt til å bytte finansielle instrumenter. Dersom markedskursen på statsobligasjonene stiger til over VE 1 000 000, vil betingelsene være gunstige for kjøperen og ugunstige for selgeren, men dersom markedskursen faller til under VE 1 000 000, vil virkningen være motsatt. Kjøperen har en kontraktsmessig rett (en finansiell eiendel) tilsvarende en rett i henhold til en kjøpsopsjon som innehas og en kontraktsmessig forpliktelse (en finansiell forpliktelse) tilsvarende en plikt i henhold til en utstedt salgsopsjon, og selgeren har en kontraktsmessig rett (en finansiell eiendel) tilsvarende en rett i henhold til en salgsopsjon som innehas og en kontraktsmessig plikt (en finansiell forpliktelse) tilsvarende en plikt i henhold til en utstedt kjøpsopsjon. På samme måte som med opsjoner utgjør disse kontraktsmessige rettene og pliktene finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser atskilt og forskjellig fra de underliggende finansielle instrumentene (obligasjonene og kontantene som skal byttes). Begge parter i en ikke-børsomsatt terminkontrakt har en plikt til å yte på avtalt tidspunkt, mens ytelse i henhold til en opsjonskontrakt bare forekommer dersom og når innehaveren av opsjonen velger å utøve den.

⁽¹⁾ Dette er tilfellet for de fleste, men ikke alle derivater, for eksempel i enkelte rentebytteavtaler på tvers av valutaer blir hovedstolen byttet ved inngåelsen (og byttet tilbake ved forfall).

AG19. Mange andre typer finansielle derivater inneholder en rett eller plikt til å foreta et framtidig bytte, herunder rentebytteavtaler og valutabytteavtaler, avtaler om rentetak og –gulv og kombinasjon av disse, lånetilsagn, sertifikatprogrammer og kredittrammer. En rentebytteavtale kan betraktes som en variant av en ikke-børsomsatt terminkontrakt der partene avtaler å foreta en serie framtidige bytter av kontantbeløp, ett beløp beregnet med henvisning til flytende rente og det andre med henvisning til fast rente. Børsomsatte terminkontrakter er en annen variant av terminkontrakter, som i hovedsak skiller seg fra disse ved at kontraktene er standardiserte og omsettes på en børs.

Kontrakter om å kjøpe eller selge ikke-finansielle gjenstander (nr. 8–10)

AG20. Kontrakter om å kjøpe eller selge ikke-finansielle gjenstander oppfyller ikke definisjonen av et finansielt instrument fordi den kontraktsmessige retten til den ene part til å motta en ikke-finansiell eiendel eller tjeneste, og den tilsvarende plikten til den annen part ikke oppretter noen gjeldende rett eller plikt for noen av partene til å motta, levere eller bytte en finansiell eiendel. Kontrakter som for eksempel bestemmer at oppgjør bare kan skje ved mottak eller levering av en ikke-finansiell gjenstand (for eksempel en opsjon, terminkontrakt på sølv, børsomsatt eller ikke-børsomsatt), er ikke finansielle instrumenter. Mange varekontrakter er av denne typen. Noen er standardiserte i form og omsettes i organiserte markeder på stort sett samme måte som enkelte finansielle derivater. En børsomsatt råvareterminkontrakt kan for eksempel kjøpes og selges enkelt for kontanter fordi den er notert på børs og kan skifte eier mange ganger. Partene som kjøper og selger kontrakten, omsetter imidlertid faktisk den underliggende råvaren. Muligheten til å kunne kjøpe eller selge en råvarekontrakt for kontanter, hvor enkelt en slik kontrakt kan kjøpes eller selges og muligheten for forhandling av et kontant oppgjør av plikten til å motta eller levere råvaren endrer ikke kontraktens fundamentale karakter på en måte som skaper et finansielt instrument. Ikke desto mindre faller enkelte kontrakter om kjøp og salg av ikke-finansielle gjenstander som kan gjøres opp netto eller ved bytte av finansielle instrumenter, eller der den ikke-finansielle gjenstanden enkelt kan konverteres til kontanter, inn under virkeområdet til denne standard på samme måte som om de var finansielle instrumenter (se nr. 8).

AG21. En kontrakt som involverer mottak eller levering av fysiske eiendeler, fører ikke til noen finansiell eiendel hos den ene part og en finansiell forpliktelse hos den annen part, med mindre den tilhørende betalingen blir utsatt ut over tidspunktet da de fysiske eiendelene blir overført. Dette er for eksempel tilfellet med kjøp eller salg av varer på kreditt.

AG22. Enkelte kontrakter er råvaretilknyttet, men medfører ikke oppgjør ved fysisk mottak eller levering av en råvare. Disse kontraktene angir oppgjør ved kontantbetalinger i henhold til en formel i kontrakten, og ikke ved betaling av faste beløp. Hovedstolen til en obligasjon kan for eksempel beregnes ved å anvende markedsprisen på olje som gjelder ved obligasjonens forfall på en fast mengde olje. Hovedstolen indeksfastsettes med henvisning til en råvarepris, men gjøres bare opp i kontanter. En slik kontrakt utgjør et finansielt instrument.

AG23. Definisjonen av et finansielt instrument omfatter også en kontrakt som fører til en ikke-finansiell eiendel eller en ikke-finansiell forpliktelse i tillegg til en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse. Slike finansielle instrumenter gir ofte én part en opsjon om å bytte en finansiell eiendel mot en ikke-finansiell eiendel. En oljetilknyttet obligasjon kan for eksempel gi innehaveren rett til å motta en strøm av faste periodiske rentebetalinger og et fast beløp i kontanter ved forfall, med en opsjon om å bytte hovedstolen med en fast mengde olje. Ønskeligheten av å utøve denne opsjonen vil variere fra tid til annen, avhengig av oljens virkelige verdi i forhold til bytteforholdet mellom kontanter og olje (bytteprisen) som ligger i obligasjonen. Hensikten hos innehaveren av obligasjonen vedrørende utøvelse av opsjonen påvirker ikke det reelle innholdet i eiendelens ulike bestanddeler. Innehaverens finansielle eiendel og utstederens finansielle forpliktelse gjør obligasjonen til et finansielt instrument, uansett hvilke andre typer av eiendeler og forpliktelser som skapes samtidig.

AG24. Selv om denne standard ikke ble utviklet for å anvendes på råvarekontrakter eller andre kontrakter som ikke oppfyller definisjonen av et finansielt instrument eller faller innenfor nr. 8, kan foretak anse det som hensiktsmessig å anvende de relevante opplysningskravene i denne standard på slike kontrakter.

IAS 32

Presentasjon

Forpliktelser og egenkapital (nr. 15–27)

Ingen kontraktmessig plikt til å levere kontanter eller en annen finansiell eiendel (nr. 17–20)

AG25. Preferanseaksjer kan utstedes med ulike rettigheter. Når det skal fastsettes om en preferanseaksje er en finansiell forpliktelse eller et egenkapitalinstrument, vurderer en utsteder de særlige rettighetene som er knyttet til aksjen for å avgjøre om den utviser de grunnleggende kjennetegnene på en finansiell forpliktelse. En preferanseaksje som for eksempel inneholder bestemmelser om innløsning på et bestemt tidspunkt eller etter innehaverens valg, inneholder en finansiell forpliktelse fordi utstederen har en plikt til å overføre finansielle eiendeler til innehaveren av aksjen. En utstedeers mulige manglende evne til å oppfylle en plikt om å innløse en preferanseaksje når utstederen er kontraktmessig forpliktet til dette, enten på grunn av mangel på midler, en lovfestet restriksjon eller utilstrekkelige overskudd eller reserver, vil ikke fjerne denne plikten. En opsjon for utsteder til å innløse aksjene i kontanter oppfyller ikke definisjonen av en finansiell forpliktelse fordi utstederen ikke har noen eksisterende plikt til å overføre finansielle eiendeler til aksjonærene. I dette tilfellet ligger valget om innløsning av aksjene fullt og helt hos utstederen. Det kan imidlertid oppstå en plikt når utstederen av aksjene utøver sin opsjon, vanligvis ved at aksjonærene blir varslet formelt om en intensjon om å innløse aksjene.

AG26. Når preferanseaksjer er ikke-innløsbare, blir den korrekte klassifiseringen bestemt av de andre rettighetene som er knyttet til dem. Klassifisering er basert på en vurdering av det reelle innholdet i de kontraktmessige ordningene og definisjonene av en finansiell forpliktelse og et egenkapitalinstrument. Når avgjørelsen om utdeling til innehavere av preferanseaksjene, enten denne er kumulativ eller ikke-kumulativ, fullt og helt er opp til utstederen, er aksjene egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av en preferanseaksje som et egenkapitalinstrument eller en finansiell forpliktelse påvirkes for eksempel ikke av

- a) tidligere utdelinger,
  - b) en intensjon om framtidige utdelinger,
  - c) en mulig negativ innvirkning på prisen på utstederens ordinære aksjer dersom utdelinger ikke skjer (på grunn av restriksjoner på utbetaling av utbytte på de ordinære aksjene dersom utbytte ikke blir betalt på preferanseaksjene),
  - d) omfanget av utstederens reserver,
  - e) en utstedeers forventning til periodens resultat,
- eller
- f) utstedeers evne eller manglende evne til å øve innflytelse på omfanget av periodens resultat.

Oppgjør i foretakets egne egenkapitalinstrumenter (nr. 21–24)

AG27. Følgende eksempler illustrerer hvordan ulike typer av kontrakter vedrørende et foretaks egne egenkapitalinstrumenter klassifiseres:

- a) En kontrakt som vil bli gjort opp av foretaket ved at det mottar eller leverer et fast antall av egne aksjer uten noe framtidig vederlag, eller bytter et fast antall av egne aksjer mot et fast kontantbeløp eller en annen finansiell eiendel, er et egenkapitalinstrument. Derfor blir et eventuelt vederlag som mottas eller betales for en slik kontrakt, lagt til eller trukket fra direkte i egenkapitalen. Et eksempel er en utstedt aksjeopsjon som gir motparten en rett til å kjøpe et fast antall av foretakets aksjer til et fast kontantbeløp. Dersom kontrakten imidlertid krever at foretaket kjøper (innløser) sine egne aksjer for kontanter eller en annen finansiell eiendel på et tidspunkt som er fastsatt eller lar seg fastsette, eller ved påkrav, skal foretaket også innregne en finansiell forpliktelse for nåverdien av innløsningsbeløpet. Et eksempel er et foretaks plikt i henhold til en ikke-børsomsatt terminkontrakt til å kjøpe tilbake et fastsatt antall egne aksjer til et fastsatt kontantbeløp.

- b) Et foretaks plikt til å kjøpe sine egne aksjer for kontanter fører til en finansiell forpliktelse for innløsningsbeløpets nåverdi, selv om antallet aksjer som foretaket er forpliktet til å kjøpe tilbake, ikke er fast, ellerplikten er betinget av at motparten utøver en innløsningsrett. Ett eksempel på en betinget plikt er et utstedt opsjon som krever at foretaket kjøper tilbake sine egne aksjer for kontanter dersom motparten utøver sin opsjon.
- c) En kontrakt som skal gjøres opp i kontanter eller med en annen finansiell eiendel, er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse selv om kontantbeløpet eller en annen finansiell eiendel som vil mottas eller leveres, er basert på endringer i markedsprisen på foretakets egen egenkapital. Et eksempel på dette er en aksjeopsjon som skal gjøres opp netto i kontanter.
- d) En kontrakt som vil bli gjort opp i et varierende antall av foretakets egne aksjer hvis verdi er lik et fast beløp eller et beløp basert på endringer i en underliggende variabel (for eksempel en råvarepris), er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse. Et eksempel er en utstedt opsjon om å kjøpe gull som, dersom den utøves, skal gjøres opp netto i foretakets egne instrumenter ved at foretaket leverer så mange av disse instrumentene at det tilsvarer verdien av opsjonskontrakten. En slik kontrakt er en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse selv om den underliggende variabelen er foretakets egen aksjekurs og ikke gull. Tilsvarende er en kontrakt som vil bli gjort opp i et fast antall av foretakets egne aksjer, men rettighetene knyttet til disse aksjene vil variere, slik at oppgjørsverdien tilsvarer et fast beløp eller et beløp basert på endringer i en underliggende variabel, en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse.

Vilkår for betinget oppgjør (nr. 25)

AG28. Nr. 25 krever at dersom en del av en bestemmelse om betinget oppgjør som kan framtvinge oppgjør i kontanter eller en annen finansiell eiendel (eller på en annen måte som ville føre til at instrumentet ble en finansiell forpliktelse) ikke er reell, påvirker ikke oppgjørsbestemmelsen klassifiseringen av et finansielt instrument. En kontrakt som bare krever oppgjør i kontanter eller i et variabelt antall av foretakets egne aksjer når det forekommer en hendelse som er ekstremt sjelden, svært unormal og meget usannsynlig, er dermed et egenkapitalinstrument. Tilsvarende kan oppgjør i et fast antall av et foretaks egne aksjer være kontraktsmessig utelukket ved omstendigheter som ligger utenfor foretakets kontroll, men dersom det ikke er noen reell mulighet for at disse omstendighetene vil inntreffe, er det korrekt med klassifisering som et egenkapitalinstrument.

Behandling i konsernregnskap

AG29. I konsernregnskap presenterer et foretak minoritetsinteresser — dvs. andre parters interesser i egenkapital og inntekter til foretakets datterforetak — i samsvar med IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap» og IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap». Når et finansielt instrument (eller en bestanddel av dette) skal klassifiseres i konsernregnskap, tar et foretak i betraktning alle avtalte vilkår og betingelser mellom medlemmer av konsernet og innehaverne av instrumentet ved avgjørelsen av om konsernet som helhet har noen plikt til å avlevere kontanter eller en annen finansiell eiendel med hensyn til instrumentet eller til å gjøre det opp på en måte som fører til en klassifisering som forpliktelse. Når et datterforetak i et konsern utsteder et finansielt instrument og et morforetak eller en annen enhet i konsernet avtaler tilleggsvilkår direkte med innehaverne av instrumentet (for eksempel en garanti), kan det være at konsernet ikke har noen valgadgang med hensyn til utdelinger eller innløsning. Selv om det er korrekt for datterforetaket å klassifisere instrumentet uten hensyn til disse tilleggsvilkårene i sitt individuelle finansregnskap, må virkningen for andre avtaler mellom medlemmer i konsernet og innehaverne av instrumentet tas i betraktning for å sikre at konsernregnskap gjenspeiler de kontraktene og transaksjonene som konsernet som helhet har inngått. I den utstrekning det foreligger en slik bestemmelse om plikt eller oppgjør, blir instrumentet (eller den bestanddelen av det som er underlagt plikten) klassifisert som en finansiell forpliktelse i konsernregnskapet.

Sammensatte finansielle instrumenter (nr. 28–32)

AG30. Nr. 28 kommer bare til anvendelse for utstedere av sammensatte ikke-derivative finansielle instrumenter. Nr. 28 omhandler ikke sammensatte finansielle instrumenter fra innehaverens perspektiv. IAS 39 omhandler skillet mellom innebygde derivater fra perspektivet til innehavere av sammensatte finansielle instrumenter som inneholder gjelds- og egenkapitaldeler.

IAS 32

AG31. En vanlig form for sammensatt finansielt instrument er et gjeldsinstrument med innebygd konverteringsopsjon, for eksempel en obligasjon som er konverterbar til ordinære aksjer hos utsteder, og uten andre innebygde derivatdelar. Nr. 28 krever at utsteder av et slikt finansielt instrument presenterer forpliktelsesdelen og egenkapitaldelen separat i balansen, på følgende måte:

- a) Utsteders plikt til å foreta planmessige betalinger av renter og hovedstol er en finansiell forpliktelse som eksisterer så lenge instrumentet ikke er konvertert. Ved førstegangsinnregning er den virkelige verdien av forpliktelsesdelen nåverdien av den kontraktsmessig fastsatte strømmen av framtidige kontantstrømmer, diskontert med den renten som anvendes i markedet på dette tidspunkt på instrumenter med sammenlignbar kredittstatus, og som i hovedsak gir de samme kontantstrømmene på samme vilkår, men uten konverteringsopsjonen.
- b) Egenkapitalinstrumentet er en innebygd opsjon om å konvertere forpliktelsen til utsteders egenkapital. Den virkelige verdien av denne opsjonen omfatter dens tidsverdi og dens eventuelle egenverdi. Denne opsjonen har verdi ved førstegangsinnregning selv om den er dårlig posisjonert for utøvelse.

AG32. Ved konvertering av et konvertibelt instrument ved forfall fraregner foretaket forpliktelsesdelen og innregner den som egenkapital. Den opprinnelige egenkapitaldelen gjenstår som egenkapital (selv om den kan overføres fra én post i egenkapitalen til en annen). Det foreligger ingen gevinster eller tap ved konvertering ved forfall.

AG33. Når et foretak bringer et konvertibelt instrument til opphør før forfall ved en tidlig innløsning eller et tidlig tilbakekjøp der de opprinnelige konverteringsrettighetene ikke blir endret, fordeler foretaket det betalte vederlaget samt eventuelle transaksjonsutgifter ved tilbakekjøpet eller innløsningen på instrumentets forpliktelses- og egenkapitaldeler på tidspunktet for transaksjonen. Den metoden som benyttes til fordeling av det betalte vederlaget samt transaksjonsutgiftene på de separate bestanddelene er i overensstemmelse med den metoden som ble benyttet i den opprinnelige fordelingen for de separate bestanddelene av provenyet mottatt av foretaket da det konvertible instrumentet ble utstedt, i samsvar med nr. 28–32.

AG34. Når fordelingen av vederlaget er foretatt, blir eventuelle gevinster eller tap behandlet i samsvar med de regnskapsprinsippene som kommer til anvendelse på den tilknyttede bestanddelen, på følgende måte:

- a) omfanget av gevinster eller tap knyttet til forpliktelsesdelen blir innregnet i resultatet,

og

- b) omfanget av vederlaget knyttet til egenkapitaldelen blir innregnet i egenkapitalen.

AG35. Et foretak kan endre vilkårene til et konvertibelt instrument for å fremme tidlig konvertering, for eksempel ved å tilby et mer fordelaktig konverteringsforhold eller betale et annet tilleggsvederlag i tilfellet av konvertering før et nærmere angitt tidspunkt. Differansen på tidspunktet da vilkårene blir endret mellom den virkelige verdien av det vederlaget innehaveren mottar ved konvertering av instrumentet i henhold til de reviderte vilkårene og den virkelige verdien av vederlaget som innehaveren ville ha mottatt i henhold til de opprinnelige vilkårene, innregnes som tap i resultatet.

Egne aksjer (nr. 33 og nr. 34)

AG36. Et foretaks egne egenkapitalinstrumenter blir ikke innregnet som finansiell eiendel uansett grunnen til at de kjøpes tilbake. Nr. 33 krever at et foretak som kjøper tilbake sine egne egenkapitalinstrumenter, skal trekke fra disse egenkapitalinstrumentene i egenkapitalen. Men når et foretak holder sin egenkapital på vegne av andre, for eksempel en finansinstitusjon som holder sin egenkapital på vegne av en klient, foreligger det et agentforhold, og som følge av dette skal slike beholdninger ikke inkluderes i foretakets balanse.

Rente, utbytte, tap og gevinster (nr. 35–41)

AG37. Følgende eksempel viser anvendelsen av nr. 35 på et sammensatt finansielt instrument. Anta at en ikke-kumulativ preferanseaksje skal innløses mot kontanter om fem år, men at det er valgfritt for foretaket å betale utbytte før innløsnings tidspunktet. Et slikt instrumentet er et sammensatt finansielt instrument, der forpliktelsesdelen er nåverdien av innløsningsbeløpet. Avviklingen av diskonteringen for denne bestanddel blir innregnet i resultatet og klassifisert som rentekostnad. Eventuelt utbytte som ble betalt, er tilknyttet egenkapitaldelen og blir dermed innregnet som en utdeling av resultatet. En lignende behandling ville anvendes dersom innløsningsen ikke var tvungen, men opp til innehaveren, eller dersom aksjen var tvungent konvertibel til et varierende antall ordinære aksjer beregnet til å tilsvare et fast beløp eller et beløp basert på endringer i en underliggende variabel (for eksempel en råvare). Men dersom et eventuelt ubetalt utbytte blir lagt til innløsningsbeløpet, er hele instrumentet en forpliktelse. I et slikt tilfelle blir alt utbytte klassifisert som rentekostnad.

Motregning av en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse (nr. 42–50)

AG38. For å motregne en finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse må et foretak ha en gjeldende håndhever juridisk rett til å motregne de innregnede beløpene. Et foretak kan ha en betinget rett til å motregne innregnede beløp, som for eksempel i en generell avtale om avregning eller i enkelte former for gjeld uten regressrett, men slike retter er bare håndhevbare dersom en framtidig hendelse inntreffer, vanligvis mislighold hos motparten. En slik ordning oppfyller dermed ikke betingelsene for motregning.

AG39. Denne standard foreskriver ikke noen særlig behandling for såkalte «syntetiske instrumenter», som er grupper av separate finansielle instrumenter som er anskaffet og innehas for å etterligne et annet instruments kjennetegn. For eksempel utgjør en langsiktig gjeld med flytende rente kombinert med en rentebytteavtale som involverer mottak av flytende betalinger og faste innbetalinger, en langsiktig gjeld med fast rente. Hvert av de enkeltstående finansielle instrumentene som sammen utgjør et «syntetisk instrument», representerer en kontraktmessig rett eller plikt med egne vilkår og betingelser, og hver av disse instrumentene kan overføres eller gjøres opp for seg. Hvert enkelt finansielt instrument er eksponert for risiko som kan være forskjellige fra den risikoen andre finansielle instrumenter er eksponert for. Når ett finansielt instrument i et «syntetisk instrument» er en eiendel og et annet er en forpliktelse, blir de ikke motregnet og presentert i et foretaks balanse på nettogrunnlag med mindre de oppfyller kriteriene for motregning i nr. 42. Det skal gis opplysninger om de vesentligste vilkårene og betingelsene til hvert finansielle instrument, selv om et foretak i tillegg kan indikere arten av forhold mellom de enkelte instrumentene (se nr. 65).

Opplysninger

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser satt til virkelig verdi over resultatet (nr. 94 bokstav f)

AG40. Dersom et foretak øremerker en finansiell forpliktelse til virkelig verdi over resultatet, skal det opplyse om beløpet for endringen i den virkelige verdien av forpliktelsen som ikke er henførbart til endringer i en referanserente (for eksempel LIBOR). For en forpliktelse hvis virkelige verdi blir fastsatt på grunnlag av en observert markedspris kan dette beløpet estimeres slik:

- a) Først beregner foretaket forpliktelsens internrente ved periodens begynnelse ved hjelp av den observerte markedsprisen på forpliktelsen og forpliktelsens kontraktmessige kontantstrømmer ved periodens begynnelse. Fra denne internrenten trekker foretaket referansenrenten på begynnelsen av perioden for å komme fram til en instrument-spesifikk bestanddel av internrenten.
- b) Deretter beregner foretaket forpliktelsens nåverdi ved hjelp av forpliktelsens kontraktmessige kontantstrømmer på begynnelsen av perioden og en diskonteringsats lik summen av referansenrenten på slutten av perioden og den instrument-spesifikke bestanddelen av internrenten på begynnelsen av perioden, som fastsatt i bokstav a).

IAS 32

- c) Det beløpet som ble beregnet i bokstav b) blir så redusert med eventuelle kontanter betalt på forpliktelsen i løpet av perioden og økt for å gjenspeile økningen i virkelig verdi som oppstår fordi de kontraktsmessige kontantstrømmene er én periode nærmere sine forfallstidspunkter.

  - d) Differansen mellom den observerte markedsprisen på forpliktelsen ved slutten av perioden og det beløpet som ble fastsatt i bokstav c), er endringen i virkelig verdi som ikke er henførbart til endringer i referanserenten. Det er dette beløpet det skal opplyses om.
-

IFRIC-TOLKNING 1

Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser

HENVISNINGER:

IAS 1	«Presentasjon av finansregnskap» (revidert 2003)
IAS 8	«Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil»
IAS 16	«Eiendom, anlegg og utstyr» (revidert 2003)
IAS 23	«Låneutgifter»
IAS 36	«Verdifall på eiendeler» (revidert 2004)
IAS 37	«Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler»

BAKGRUNN

1. Mange foretak har plikt til å demontere, fjerne og rehabilitere eiendom, anlegg og utstyr. I denne tolkning henvises slike plikter til som «stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser». I henhold til IAS 16 skal anskaffelseskost for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr omfatte førstegangsestimatet på utgiftene til å demontere og fjerne enheten og å rehabilitere tomten der enheten er plassert til opprinnelig stand, for plikter som et foretak pådrar seg enten når enheten anskaffes eller som en følge av at enheten i løpet av en bestemt periode er benyttet til andre formål enn til å produsere beholdninger i løpet av perioden. IAS 37 inneholder krav til hvordan stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser skal måles. Denne tolkning gir veiledning om hvordan virkningene av endringer i målingen av eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser skal regnskapsføres.

VIRKEOMRÅDE

2. Denne tolkning kommer til anvendelse på endringer i målingen av eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser som er både
  - a) innregnet som en del av anskaffelseskost for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr i samsvar med IAS 16,
  - og
  - b) innregnet som forpliktelse i samsvar med IAS 37.

For eksempel kan det finnes en stengnings- eller rehabiliteringsforpliktelse eller tilsvarende forpliktelse for stengning av et anlegg, rehabilitering av en miljøskade i utvinningsindustrien eller fjerning av utstyr.

PROBLEMSTILLING

3. Denne tolkning omhandler hvordan virkningene av følgende hendelser som endrer målingen av eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser skal regnskapsføres:
  - a) en endring i den estimerte utgående strømmen av ressurser som omfatter økonomiske fordeler (for eksempel kontantstrømmer) som kreves for å gjøre opp plikten,

IFRIC 1

- b) en endring i den gjeldende markedsbaserte diskonteringsrenten som definert i IAS 37 nr. 47 (dette inkluderer endringer i pengers tidsverdi og den risiko som er spesifikk for forpliktelsen),

og

- c) en økning som gjenspeiler tidsforløpet (også vist til som avviking av diskonteringen).

KONSENSUS

4. Endringer i målingen av en eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelse og en tilsvarende forpliktelse som er resultat av endringer i den estimerte tidsplanen eller det estimerte beløpet for den utgående strømmen av ressurser som omfatter økonomiske fordeler som kreves for å gjøre opp plikten, eller en endring i diskonteringsrenten, skal regnskapsføres i samsvar med nr. 5–7 nedenfor.
5. Dersom den tilknyttede eiendelen måles ved hjelp av anskaffelseskostmodellen:
- a) Endringer i forpliktelsen skal, med forbehold for bokstav b), legges til eller trekkes fra den tilknyttede eiendelens anskaffelseskost i inneværende periode.
- b) Beløpet som trekkes fra eiendelens anskaffelseskost, skal ikke overstige eiendelens balanseførte verdi. Dersom en nedgang i forpliktelsen overstiger eiendelens balanseførte verdi, skal det overskytende umiddelbart innregnes i resultatet.
- c) Dersom justeringen fører til et tillegg til en eiendels anskaffelseskost, skal foretaket vurdere om dette er en indikasjon på at eiendelens nye balanseførte verdi ikke vil være fullt ut gjenvinnbar. Dersom en slik indikasjon foreligger, skal foretaket teste eiendelen for verdifall ved å estimere dens gjenvinnbare beløp, og regnskapsføre et eventuelt tap ved verdifall i samsvar med IAS 36.
6. Dersom den tilknyttede eiendelen blir målt ved hjelp av verdireguleringsmodellen:
- a) Endringer i forpliktelsen endrer verdireguleringsreserven som har vært innregnet for denne eiendelen, slik at
- i) en nedgang i forpliktelsen (med forbehold for bokstav b)) skal krediteres direkte til verdireguleringsreserven i egenkapitalen, bortsett fra at den skal innregnes i resultatet i den utstrekning den reverserer negativ verdireguleringsreserve for eiendelen som tidligere har vært innregnet i resultatet, og
- ii) en økning i forpliktelsen skal innregnes i resultatet, bortsett fra at den skal debiteres direkte i verdireguleringsreserven i egenkapitalen inntil et beløp tilsvarende en eventuell kredittsaldo i verdireguleringsreserven for denne eiendelen.
- b) Dersom en reduksjon i forpliktelsen overstiger den balanseførte verdien som ville ha vært innregnet dersom eiendelen var blitt balanseført i henhold til anskaffelseskostmodellen, skal det overskytende umiddelbart innregnes i resultatet.
- c) En endring i forpliktelsen er en indikasjon på at eiendelen kan måtte verdireguleres for å sikre at den balanseførte verdien ikke avviker vesentlig fra den verdi som ville ha blitt beregnet ved hjelp av den virkelige verdien på balansedagen. Enhver slik verdiregulering skal tas hensyn til ved fastsettelsen av beløpene som skal føres i resultatet og egenkapitalen i henhold til bokstav a). Dersom en verdiregulering er nødvendig, skal alle eiendelene i denne klassen verdireguleres.
- d) IAS 1 krever at det i regnskapet gis opplysninger om endringer i egenkapital for alle inntekts- eller kostnadsposter som blir innregnet direkte i egenkapitalen. For å oppfylle dette kravet skal endringen i verdireguleringsreserven som oppstår av en endring i forpliktelsen, identifiseres separat og opplyses som dette.

IFRIC 1

7. Eiendelens avskrivbare beløp blir avskrevet over eiendelens utnyttbare levetid. Når den tilknyttede eiendelen derfor har nådd slutten av sin utnyttbare levetid, skal alle påfølgende endringer i forpliktelse innregnes i resultatet etter hvert som de skjer. Dette gjelder både i henhold til anskaffelseskostmodellen og verdireguleringsmodellen.
8. Den periodiske avviklingen av diskonteringen skal innregnes i resultatet som en finansieringsutgift etter hvert som den skjer. Den tillatte alternative metoden for kapitalisering i henhold til IAS 23 er ikke tillatt.

IKRAFTTREDELSE

9. Et foretak skal anvende denne tolkning på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. september 2004 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse. Dersom et foretak anvender denne tolkning på en periode som begynner tidligere enn 1. september 2004, skal foretaket opplyse om dette.

OVERGANGSBESTEMMELSER

10. Endringer i regnskapsprinsipper skal regnskapsføres i samsvar med kravene i IAS 8: «Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsestimer og feil»⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Dersom et foretak anvender denne tolkning for en periode som begynner 1. januar 2005 eller tidligere, skal foretaket følge kravene i den tidligere utgaven av IAS 8, som hadde tittelen «Periodens resultat, grunnleggende feil og endringer i regnskapsprinsipper», med mindre foretaket anvender den reviderte utgaven av den nevnte standarden for den tidligere perioden.

IFRIC 1*VEDLEGG***Endringer i IFRS 1 «Førstegangsansvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering»**

Endringene i dette vedlegg skal anvendes på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. september 2004 eller senere. Dersom et foretak anvender denne tolkning på en tidligere periode, får disse endringene anvendelse på den tidligere perioden.

A1 I IFRS 1: «Førstegangsansvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering» og tilhørende dokumenter gjøres følgende endringer:

I nr. 12 i nevnte IFRS endres henvisningen til nr. 13–25D til henvisningen til nr. 13–25E.

I nr. 13 i nevnte IFRS skal bokstav h) og i) samt ny bokstav j) lyde:

- h) aksjebaserte betalingstransaksjoner (nr. 25B og nr. 25C),
- i) forsikringskontrakter (nr. 25D),
- og
- j) stengningsforpliktelser inkludert i anskaffelseskost for eiendom, anlegg og utstyr (nr. 25E).

I nevnte IFRS skal ny overskrift og nytt nr. 25E lyde:

Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser inkludert i anskaffelseskost for eiendom, anlegg og utstyr

25E IFRIC 1: «Endringer i eksisterende stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser og tilsvarende forpliktelser» krever nærmere spesifiserte endringer i stengnings- og rehabiliteringsforpliktelser eller tilsvarende forpliktelser som skal legges til eller trekkes fra anskaffelseskost for den tilknyttede eiendelen, og eiendelens justerte avskrivbare beløp blir deretter avskrevet framover over eiendelens gjenværende utnyttbare levetid. Det kreves ikke at en førstegangsbruker etterkommer disse kravene for endringer i slike forpliktelser som skjedde før tidspunktet for overgang til IFRS-er. En førstegangsbruker som benytter seg av dette unntaket, skal

- a) måle forpliktelsen på tidspunktet for overgang til IFRS-ene i samsvar med IAS 37,
  - b) estimere, i den utstrekning forpliktelsen faller inn under virkeområdet til IFRIC 1, det beløpet som ville vært inkludert i anskaffelseskost for den tilknyttede eiendelen da forpliktelsen oppstod første gang, ved å diskontere forpliktelsen til det tidspunktet ved å benytte det best mulige estimatet for de(n) historiske risikojusterte diskonteringsrenten(e) som ville vært gjeldende for denne forpliktelsen over den mellomliggende perioden,
  - og
  - c) beregne den akkumulerte avskrivningen for dette beløpet på tidspunktet for overgang til IFRS-ene, på grunnlag av det gjeldende estimatet av eiendelens utnyttbare levetid og ved hjelp av det avskrivningsprinsippet som foretaket har vedtatt i henhold til IFRS-ene.
-